

jaarverslag

Algemene Vergadering 16 juni 2023

Farys is een opdrachthoudende vereniging georganiseerd volgens het Decreet over het Lokaal Bestuur. Als opdrachthoudende vereniging staat Farys voor zijn deelnemers in voor de drinkwaterdistributie en het drinkwatertransport, de zuivering van afvalwater en het beheer van sportaccommodaties.

De maatschappelijke zetel is gevestigd in de Stropstraat 1, 9000 Gent.
09 240 02 11
info@farys.be
www.farys.be
BTW BE 0200.068.636
Ondernemingsnummer 0200.068.636
RPR Gent

Inhoud

1	Voorwoord	4	3	Activiteitenverslag	38
2	Bedrijf, stakeholders en engagementen	8		Drinkwater	40
	Voorstelling	10		Cijfers	40
	Organisatiestructuur	11		Werkingsgebied	41
	Bestuurlijke onderbouw	13		Activiteiten	42
	Missie, doelstellingen en waarden	15		Projecten in de kijker in 2022	45
	Klanten	17		Bijkomende waterdiensten via Aquadomo	48
	Werknemers	24		Zuivering	50
	Duurzaamondernemen	29		Cijfers	50
	Sociaal engagement	31		Werkingsgebied	50
	Innovatie	33		Activiteiten	51
				Projecten in de kijker in 2022	53
				Sport en Facilitair Management	56
				Cijfers	56
				Werkingsgebied	56
				Activiteiten	57
				Projecten in de kijker in 2022	59
			4	Bijlagen	63
				Financieel rapport	64
				Bestuur en management	76

Trots op 100 jaar TMVW

Op 11 maart 2023 bestond ons bedrijf exact 100 jaar. Dat vierden we met een schitterend feest voor personeel en stakeholders in de Skyhall in Zaventem. Dit jaarverslag gaat over 2022, maar we kijken ook met trots terug op een eeuw TMVW.

Voorwoord

2022: een scharnierjaar voor onze toekomst

Beste lezer

In dit jaarverslag blikken we uiteraard traditioneel terug op onze resultaten, onze activiteiten en de evoluties van het voorbije werkingsjaar 2022. In dit jubileumjaar 2023 is er natuurlijk ook meer.

Dag op dag 100 jaar na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de omdoping van de *Compagnie Intercommunale des Flandres* naar de *Tusschengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeeling* hadden we op 11 maart 2023 het genoeg om in

een druk bijgewoonde academische zitting zowel de evolutie van ons bedrijf - een 'eeuwverslag' zeg maar - als de toekomst van onze activiteiten in het licht te zetten. Al bij al een oefening die vooral bewondering, tevredenheid, trots en vertrouwen losmaakte.

Van meet af aan manifesteerden zich de uitgesproken basisinstellingen in het DNA van dit bedrijf. Die komen doorheen de evolutie steeds terug in werking en visie. Het gaat hier dan over ten dienste staan, over proactief aanpassen aan steeds wijzigende situaties, regelgeving, werkmethodes, technologie

en omgeving en over verantwoordelijkheid nemen in de maatschappij, vooruitziend zijn en actief inzetten op oplossingsfocus, innovatie en samenwerking.

Dat deze ingesteldheid en kwaliteiten ertoe doen, bewees de recente toekenning

van de eretitel 'Overheidsmanager van het jaar' aan onze algemeen directeur Marleen Porto-Carrero. Een erkenning ook voor de volgehouden inspanning en toewijding van het bedrijf, het bestuur en, vooral, de generaties van dynamische en welwillende medewerkers.

“ Het nieuwe logo geeft
mooi aan waar Farys voor staat.
Met vloeiende golven, zoals water.
Gestroomlijnd en harmonieus,
zoals onze aanpak.

Achteraan dit jaaroverzicht illustreren we de geschiedenis en evolutie maar vooral ook de geest van het bedrijf graag met enkele markante beelden uit die eerste honderd jaar.

Ook de volgende eeuw vatten we gezwind en vastberaden aan. Zoals u ziet aan de vormgeving van dit jaarverslag doen we dat met de gepaste uitstraling voor onze toekomstambities. Een nieuw logo en huisstijl bevestigen onze identiteit en engagement naar alle stakeholders toe. Het nieuwe logo geeft mooi aan waar Farys voor staat. Met vloeiende golven, zoals water. Gestroomlijnd en harmonieus, zoals onze aanpak. Met het blauw van water en,

vooral, van betrouwbaarheid. En met het groen van duurzaamheid, van vernieuwing en positiviteit, in kleine letters, want wij blijven steeds aanspreekbaar en toegankelijk.

Meer nog: met trots en respect voor zijn stamboom gaat TMVW voortaan ook officieel door het leven als Farys. Een naam die sinds 2014 uitgroeide tot een referentie en zelfs een kwaliteitsmerk voor onze verscheiden dienstverlening aan onze deelnemers en hun inwoners. Tenzij anders vereist hanteren we in dit jaarverslag de naam Farys.

In vele opzichten vormde het jaar 2022 een scharnierpunt naar de toekomst van het bedrijf en zijn omgeving. Dit niet in het minst wat betreft alle post-COVID-19-aspecten van een moderne bedrijfsvoering. Farys mag zich daarbij vooruitstrevend en baanbrekend noemen. Zowel dankzij onze realistische concrete aanpak van de uitdagingen als door een doordachte strategische visie op de evoluties in de activiteitsgebieden.

Zoals u verder in dit jaarverslag zal lezen, slaagde Farys er andermaal in om op een daadwerkelijke en relevante wijze een bijdrage te leveren in, onder meer, de interacties met klanten en derden, op een krappe arbeidsmarkt en in een uitdagende omgeving qua klimaat, duurzaamheid en energietransitie.

Opmerkelijk zijn zowel de succesvolle en door de klanten gewaardeerde inspanningen op vlak van digitale interactie, de vaak uitermate creatieve initiatieven in *the war on talent*, de vooruitstrevende aanpak van personeelsmobiliteit en ook onze doelgerichte aanpak qua verwezenlijking van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

Dit laatste aspect, integraal onderdeel van ons duurzaamheidsbeleid, kreeg speciale aandacht van Voka en internationale spelers als werkbare leidraad voor bedrijven en publieke operatoren om door middel van een door Farys ontwikkeld 'SDG-wielanalyse' een concrete en integrale duurzaamheidsevaluatie van projecten en activiteiten vast te leggen. Wij passen deze werkwijze toe op al onze projecten, zowel qua drinkwater, afvalwater als qua sportaccommodaties en Facilitair Management.

De zomer van 2022 bevestigde de waarschijnlijke evolutie naar meer uitgesproken en langduriger droogteperiodes. Het Farys-drinkwaterdistributienetwerk kwam in deze periode nooit in problemen. De aanvoer en verdeling bleven steeds verzekerd. De uitdagingen om ook bij extreme droogte de leveringszekerheid te vrijwaren, vereisen innovatieve aanpak, samenwerking en doelgerichte inzet van middelen. Farys zet daar resoluut op in.

Met de oprichting van het gezamenlijk dochterbedrijf Waterunie begin 2022 ging de concrete samenwerking met De Watergroep van start. Zo worden de complementaire expertises en troeven van beide bedrijven versterkend gebundeld om optimale oplossingen te bieden aan de uitdagingen van de klimaat evoluties.

Meer hierover verder in dit jaarverslag. Het geeft ook aan hoe Farys actief werkt aan andere aspecten van de klimaatwijziging. Zowel op het vlak van de zuiveringsactiviteiten als qua sport- en gebouwenbeheer. Telkens met een focus op duurzaamheid en economische en ecologische haalbaarheid.

Tenslotte mag ik hier allen danken die van Farys een blijvende kracht maken: onze deelnemende steden en gemeenten, het bestuur van Farys, onze partners, dienstverleners en leveranciers en, niet in het minst, onze directie- en managementteams, onze medewerkers en hun vertegenwoordigers.

Ik wens u een aangename en leerrijke lezing.

Gent, 16 juni 2023

Christophe Peeters
voorzitter Raad van Bestuur

Bedrijf, stakeholders en engagementen

 farys

Voorstelling

Farys is een opdrachthoudende vereniging georganiseerd volgens het Decreet over het Lokaal Bestuur. Als opdrachthoudende vereniging staat Farys voor haar deelnemers in voor de drinkwaterdistributie en het drinkwatertransport, de zuivering van afvalwater en het beheer van sportaccommodaties.

Drinkwater

Via een uitgebreid distributienet staan we in voor de drinkwaterbevoorrading van particulieren en bedrijven binnen ons werkingsgebied. Een omvangrijke transport- en opslaginfrastructuur brengt het drinkwater naar het fijnmazig distributienetwerk vanuit de eigen winningen en productie, en vanuit de toeleveringspunten van water dat bij andere waterbedrijven is aangekocht.

Zuivering

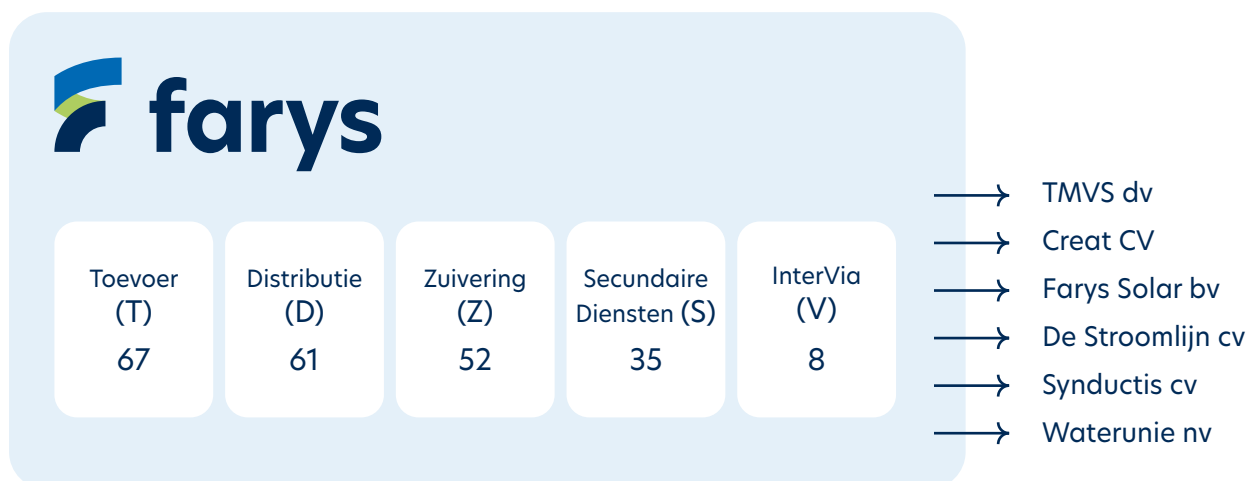
We ondersteunen de lokale inzameling en het transport van afvalwater naar de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur. Om de Europese zuiveringsnormen van 2027 te halen, volgt Farys met haar deelnemers een actieplan dat rekening houdt met de financiële draagkracht van elke deelnemer.

Sport en recreatie

We stellen een kwaliteitsvol aanbod ter beschikking voor bouw en renovatie, exploitatie en onderhoud van sport- en recreatie-infrastructuur. Dit aanbod vertrekt vanuit het lokale sportbeleid van de deelnemer. Naargelang de wensen van de deelnemer kunnen we hier als partner optreden voor specifieke aspecten of voor het volledige proces. Dat gaat dan van ontwerp van energie-efficiënte nieuwbouw of duurzame renovatie tot onderhoud en exploitatie.

Organisatiestructuur

Farys

Farys staat voor haar deelnemers als opdrachthoudende vereniging in voor drinkwatervoorziening, zuivering en beheer van sportinfrastructuur.

TMVS

TMVS staat voor haar deelnemers als dienstverlenende vereniging in voor de ondersteuning van hun aankoopactiviteiten onder de wetgeving overheidsopdrachten. Dat gebeurt via een webportaal met de naam CREAT.

Creat

Creat is de aankoopcentrale voor partners onderhevig aan de wetgeving overheidsopdrachten.

Farys Solar

Farys Solar beheert een zonnepanelenpark met een maximumcapaciteit van 3,85 MWp, verdeeld over 69 sites.

De Stroomlijn

Farys participeert, samen met andere nutsbedrijven, in het klantencontactcentrum De Stroomlijn. De medewerkers die hier voor Farys werken, staan in voor het eerstelijnscontact met de klanten.

Waterunie

Waterunie werd in 2022 door de waterbedrijven Farys en De Watergroep opgericht om gezamenlijk een duurzaam, veerkrachtig, toekomstgericht, efficiënt en kwaliteitsvol waterbeleid te ontwikkelen én een aantal specifieke projecten te realiseren die bijdragen aan een integraal waterbeleid binnen de gebieden waar beide waterbedrijven actief zijn.

SYNDUCTIS

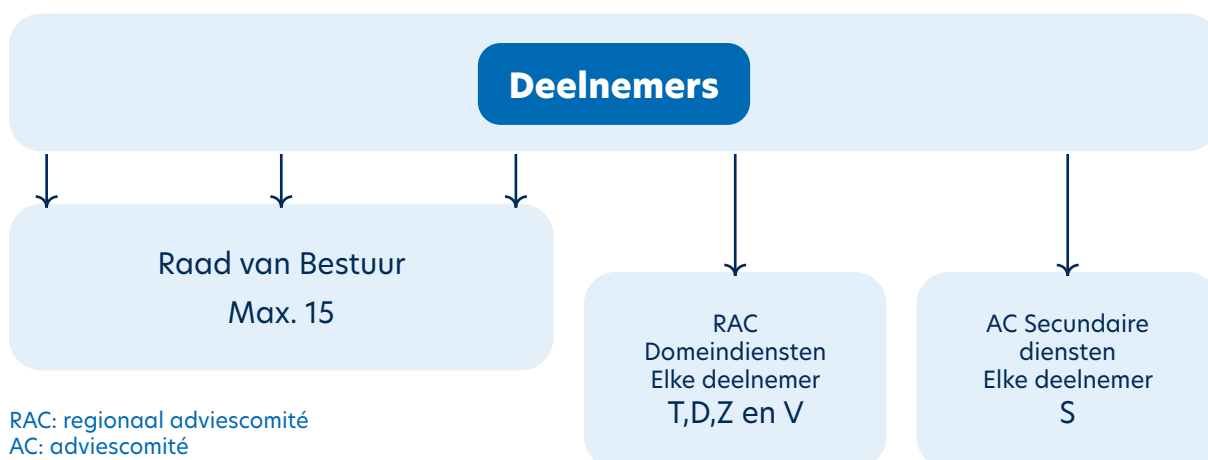
SYNDUCTIS verenigt nutsbedrijven die werken uitvoeren in de ondergrond. Door infrastructuurwerken zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en samen aan te pakken, wordt de hinder op het openbaar domein en voor de klanten beperkt.

SYNDUCTIS heeft de volgende vennoten en partners:

- Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)
- AGSO Knokke-Heist
- Aquaduin
- Aquafin
- De Lijn
- De Watergroep
- Farys
- Fluvius
- Pidpa
- Proximus

Farys is medeoprichter en partner om haar geplande infrastructuurwerken op het openbaar domein af te stemmen op de verschillende nutsbedrijven en zoveel mogelijk in synergie uit te voeren.

Bestuurlijke onderbouw

De bestuurlijke onderbouw van Farys stemt overeen met het Decreet over het Lokaal Bestuur (DLB) van 22 december 2017.

We hechten veel belang aan de directe betrokkenheid van de lokale besturen bij de besluitvorming rond de activiteiten die het openbaar domein raken. Daarbij wordt onder meer voorzien in een goede werking van de adviescomités. Informatie wordt maximaal gedeeld en de nodige adviezen worden voorgelegd aan de Raad van Bestuur.

Code van goed bestuur

De leden van de Raad van Bestuur onderschreven het 'Charter deugdelijk bestuur' dat volgende principes inhoudt:

1. Respecteren van voorafgaande voorwaarden bij aanvaarding mandaat
2. Concentreren op taken eigen aan het Lid
3. Verdedigen van de belangen van de organisatie in lijn met diens specificiteit
4. Streven naar een onafhankelijke positie
5. Volgen van hoge standaarden van integriteit
6. Zich gepast gedragen bij besluitvorming
7. Zich informeren over en respecteren van vertrouwelijke informatie
8. Onderhouden van expertise
9. Onderhouden van adequate en constructieve relaties met het management, de deelnemers en andere stakeholders

Statutenwijziging en naamswijziging

Het intergemeentelijke samenwerkingsverband TMVW voerde de verschillende activiteiten sinds 2014 uit onder de operator- of handelsnaam FARYS.

Het feit dat deze naam inmiddels een ruime bekendheid heeft bij de klanten en het brede publiek was een argument om ook de naam van de Vereniging TMVW hierop af te stemmen en te wijzigen naar Farys. Samen met deze naamswijziging werden een aantal aanpassingen in de statuten doorgevoerd.

Onder meer moesten de statuten van de Vereniging in overeenstemming worden gebracht met de recente aanpassingen aan het Decreet Lokaal Bestuur (DLB) als gevolg van de invoering van het nieuwe

Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (WVV). Er waren ook een aantal administratieve wijzigingen of vereenvoudigingen aan de orde.

Na bespreking van de hoofdlijnen van de voorgestelde wijzigingen met de toezichthoudende overheid en diens positief advies, verstrekte de Bijzondere Algemene Vergadering van TMVW van 16 december 2022 goedkeuring aan de statutenwijziging en het voorstel tot naamswijziging. Hierna volgde de goedkeuring door Het Agentschap Binnenlands Bestuur en publicatie in het Belgisch Staatsblad op 5 april 2023. De naam TMVW houdt hiermee op te bestaan en wordt definitief vervangen door Farys.

Missie, doelstellingen en waarden

Missie

De missie vat onze kernopdracht samen.

Als ondernemende vertrouwenspartner van gemeenten garandeert Farys de levering van **betalbaar en kwaliteitsvol drinkwater** in alle omstandigheden.

We zorgen voor een **betrouwbaar transportnet**, staan in voor een continue levering en distributie van drinkwater en de **sanering van afvalwater**.

We gaan **duurzaam** om met water en benaderen het circulair.

We staan ten dienste van onze **gemeenten en huishoudelijke en industriële klanten**.

We bieden hen een hoogkwalitatieve service met toegevoegde waarde, stellen onze onderscheidende **kennis en kunde** ter beschikking bij het beheer van hun activiteiten en projecten en nemen hierin een pioniersrol op.

We benutten maximaal elke kans tot **samenwerking** met alle stakeholders (en nutspartners).

Doelstellingen

Om deze missie te vervullen, willen we volgende doelstellingen verwezenlijken op economisch, sociaal en maatschappelijk vlak:

- Dé water- en servicepartner zijn van steden en gemeenten en van klanten.
- Voortrekker zijn van innovatie.
- Kernspeler zijn in de organisatie van het waterlandschap.
- Tot de top behoren van performante dienstverleners in de watersector.
- Een financieel duurzaam bedrijf zijn.
- Een aantrekkelijke werkgever zijn.
- Daadwerkelijk bijdragen tot de maatschappelijke en klimaatdoelstellingen van de Verenigde Naties (SDG's).

Die doelstellingen vertolken ook een duidelijke voordeelpropositie naar de doelgroepen: klanten kunnen rekenen op excellentie in de kernactiviteiten en de deelnemers - steden en gemeenten - worden ontzorgd.

Waarden

Om die doelstellingen te bereiken, werken het bedrijf en al haar medewerkers vanuit volgende basisinstellingen:

Klantgericht

Integer

Grondig

Baanbrekend

Betrokken

Sociaal

Van strategische visie naar concrete invulling

De Raad van Bestuur keurde in september 2020 het strategieplan voor de lopende legislatuurperiode goed. Op basis van een brede en diepgaande analyse van alle relevante externe en interne elementen beschrijft dit plan waar het bedrijf staat, waar het naartoe wil en wat het daarvoor te doen staat.

Dat wordt jaarlijks geactualiseerd in een activiteitenplan met ook concrete werkpunten, acties en projecten waarin alle geledingen van het bedrijf actief betrokken zijn.

In 2022 liepen er 42 projecten.

Klanten

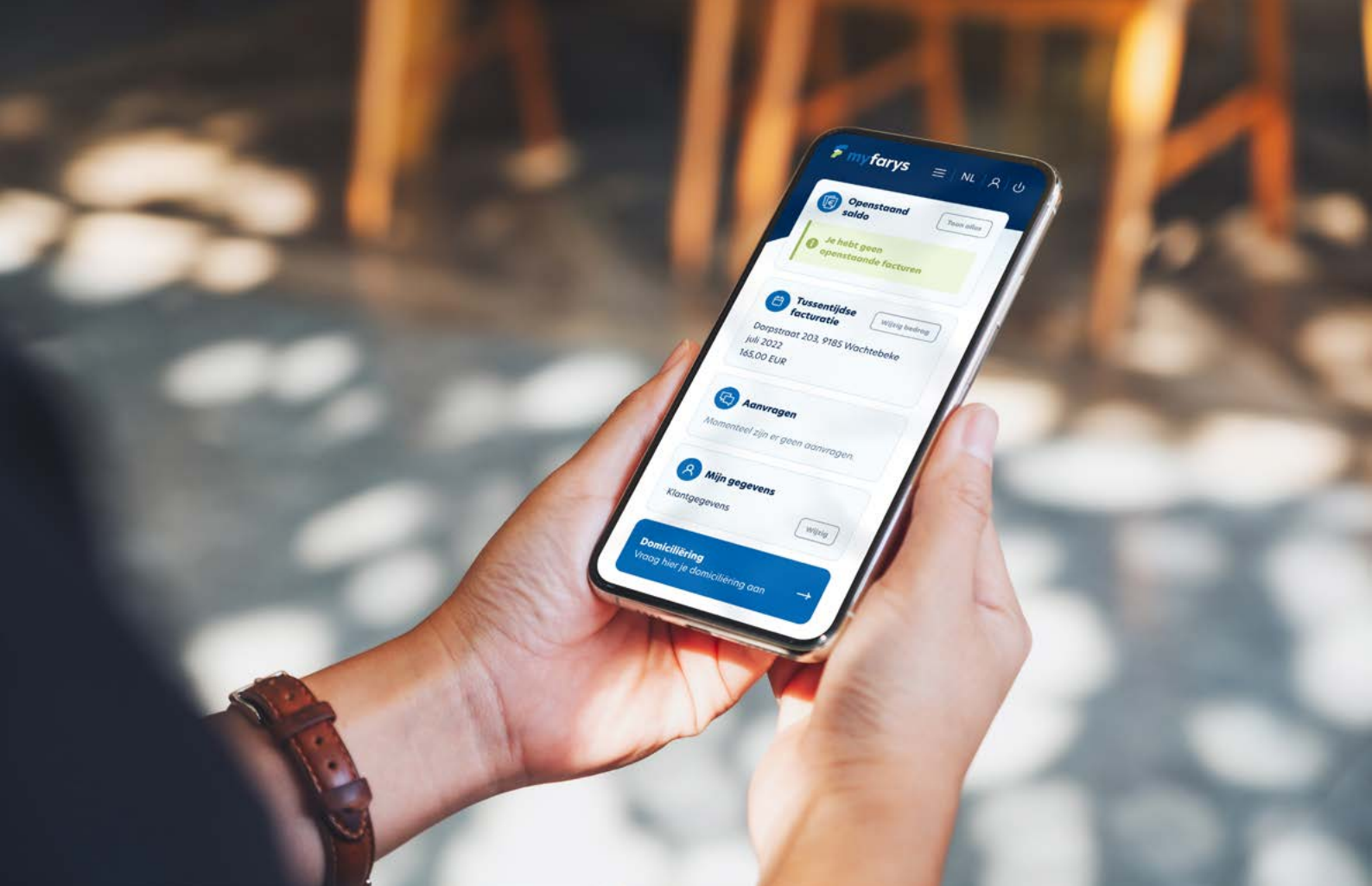
- 704.812 drinkwaterklanten waarvan circa 7 % recht heeft op een sociaal tarief
- 236.000 gebruikers van klantenportaal MyFarys
- Meer dan 1 miljoen bezoekers op www.farys.be
- Bijna 200.000 klanten met een digitale factuur
- Meer dan 250.000 klanten die betalen per domiciliëring
- 4.622 nieuwe aftakkingen
- 2.090 nieuwe huisaansluitingen
- Bijna 12.000 systematische metervervangingen
- 3.259 keuringen drinkwater en riolering
- 1.015 aanvragen voor een tussenkomst van het Solidariteitsfonds
- Goedgekeurd Bijzonder Waterverkoopreglement (BWVR)

Zonder de traditionele contactmogelijkheden uit het oog te verliezen, worden de digitale mogelijkheden voor de klanten al jaren versterkt en geoptimaliseerd. Zo krijgen klanten via het online klantenportaal MyFarys niet alleen een duidelijk zicht op hun eigen klantendossier, ze kunnen er bijvoorbeeld ook zelf een overname volledig digitaal regelen. Ook in 2022 werden de functionaliteiten van het **klantenportaal uitgebreid**. Zo is het nu mogelijk om via het portaal facturen te betalen en, voor klanten met een digitale watermeter, in detail het (historisch) waterverbruik op te volgen. Door een logische opbouw en een vlotte navigatiestructuur biedt de website een gelijkaardige toegankelijkheid als het klantenportaal.

De vraag om **facturen digitaal** te ontvangen en betalen, kende in 2022 een doorbraak bij zowel bedrijven als particuliere klanten. Het gebruik van papieren formulieren werd afgebouwd waar het vlotter kon georganiseerd worden. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de jaarlijkse verwerking van de uitkering aan compensatiegerechtigden.

Alle dossierbeheerders bij Farys hebben toegang tot een performant **klantenbeheersysteem** waar alle klantengegevens (brieven, facturen, offertes, klantenvragen ...) en technische aspecten over de verbruiksplaats centraal kunnen geraadpleegd worden. Dat bevordert niet alleen de doorlooptijd van een vraag of klacht, maar laat ook een nauwkeurige behandeling van een dossier toe door verschillende personen.

In 2022 werkten we samen met studenten van de Arteveldehogeschool in Gent voor een **behoeftenonderzoek**. Laatstejaarsstudenten van de richting marketing gingen na welke acties we kunnen ondernemen om klanten nog meer aan te zetten om zich te registreren op het klantenportaal MyFarys en/of te kiezen voor digitale facturatie. De aanbevelingen uit dit onderzoek werden en worden in de loop van 2022-2023 uitgerold.

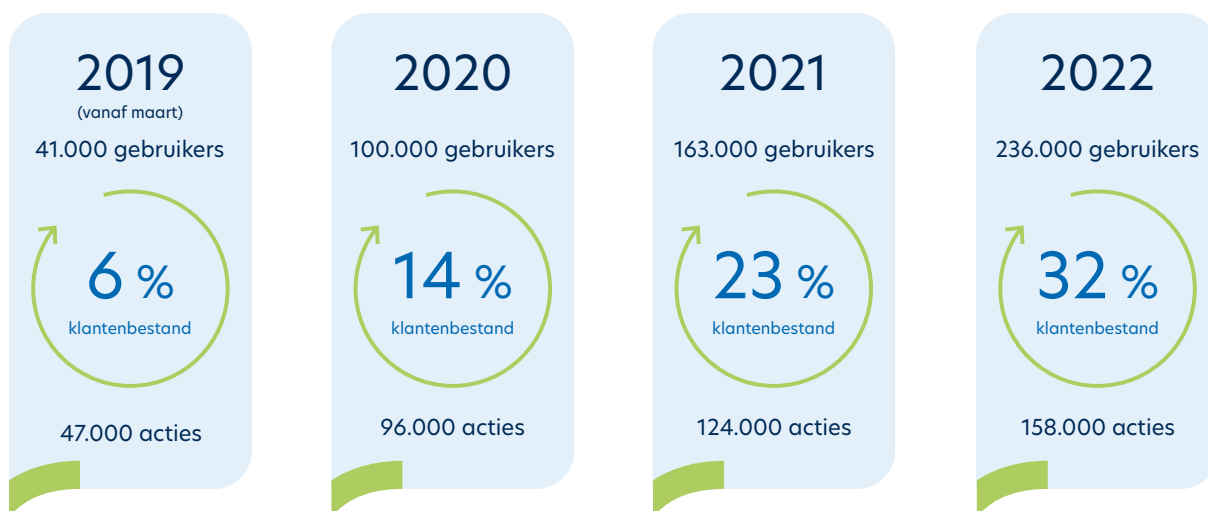

Digitalisering centraal

Klantenportaal MyFarys

Sinds de opstart van het klantenportaal MyFarys in 2019 neemt het aantal gebruikers elk jaar fors toe. In 2022 genieten al 236.000 klanten of 32 % van het klantenbestand van het gemak om 24/7 vlot en volgens eigen planning zaken te kunnen regelen. Omdat meer dan 90 % van de klantacties in MyFarys automatisch wordt verwerkt, zien deze

klanten quasi onmiddellijk het resultaat van hun actie. We blijven het **gebruiksgemak** van het online klantenportaal (waaronder online betalen en het verbruik van de digitale watermeter opvolgen) versterken en promoten.

Sinds opstart: 425.000 acties, 91,2 % wordt automatisch verwerkt

Topacties op MyFarys sinds opstart

Aanpassen bedrag tussentijdse factuur	79 000 keer
Verzendwijze van post naar digitale factuur	63 000 keer
Doorgeven meterstand	60 000 keer
Aanvragen domiciliëring	43 000 keer
Toevoegen of wijzigen rekeningnummer voor terugbetaling	33 000 keer

Verhuis regelen via MyFarys zit in de lift

Zowel de nieuwe als de vertrekkende klant kan sinds 2021 via MyFarys zonder papieren rompslomp veilig een verhuis regelen. In 2022 werd die toepassing van het klantenportaal volop gepromoot. Met succes, want intussen wordt **één op vier overnames** geregeld via het klantenportaal.

Nieuwe toepassingen online betalen en raadplegen waterverbruik

Online betalen

Sinds april 2022 kunnen klanten hun factuur online betalen via een **betaalknop** op de digitale factuur en via het klantenportaal MyFarys. Wie nog kiest voor een papieren factuur, kan de QR-code op de factuur scannen.

Waterverbruik opvolgen

Sinds eind 2022 kunnen particuliere klanten en organisaties met een **digitale watermeter** automatisch hun verbruik, geregistreerd met de digitale watermeter, raadplegen via MyFarys. Dat zowel op uur-, dag-, week-, maand- als jaarbasis.

Op termijn zijn ook andere meldingen zoals terugstroom, abnormaal hoog verbruik, temperatuur en dergelijke via deze weg beschikbaar voor de klant.

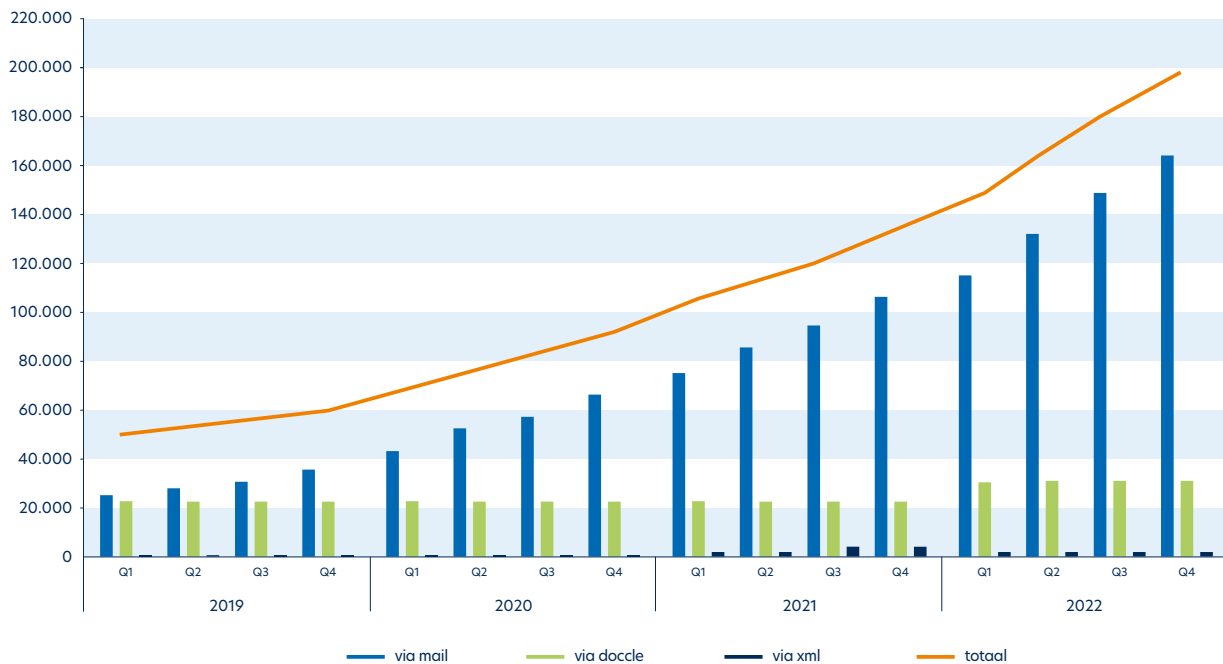
Optimalisatie contactpagina Farys.be

Om klanten nog makkelijker de weg te laten vinden naar het meest geschikte contactkanaal, is de **navigatie** in de website **toegankelijker** gemaakt. Dat loont, want het aantal klantvragen via MyFarys steeg aanzienlijk.

Digitale en elektronische facturatie

Het aantal huishoudelijke klanten dat in 2022 koos voor een **digitale factuur** bleef spectaculair toenemen. Dat komt onder meer door verschillende promoacties én de introductie van de online betalingen. Wanneer een klant de QR-code op zijn papieren factuur gebruikt om die te betalen, wordt hem automatisch gevraagd om over te schakelen naar de digitale factuur. Veel klanten kiezen voor dat gebruiksgemak.

Digitale verzendbesturing

Nog vlottere communicatie bij geplande en ongeplande werken

We vinden het belangrijk om klanten te informeren bij geplande en ongeplande werken. In 2022 werd de zoekfunctie op de werkensite farys.be/nl/werken gebruiksvriendelijker gemaakt. Bovendien ontvangen klanten voortaan via mail of

sms de **rechtstreekse link op maat** naar de werkenpagina op onze website. Bij werken aan de drinkwateraftakking of rioolaansluiting stuurt een medewerker de klant die dat wil een half uur voor aankomst een bericht via sms.

Digitale watermeters

Tegen uiterlijk eind 2030 moeten alle watermeters in Vlaanderen digitaal zijn. Farys ging een samenwerking aan met De Watergroep, Pidpa en netbedrijf Fluvius om de vervanging van zowel watermeters als energiemeters gezamenlijk uit te voeren. Na uitgebreide afstemming en

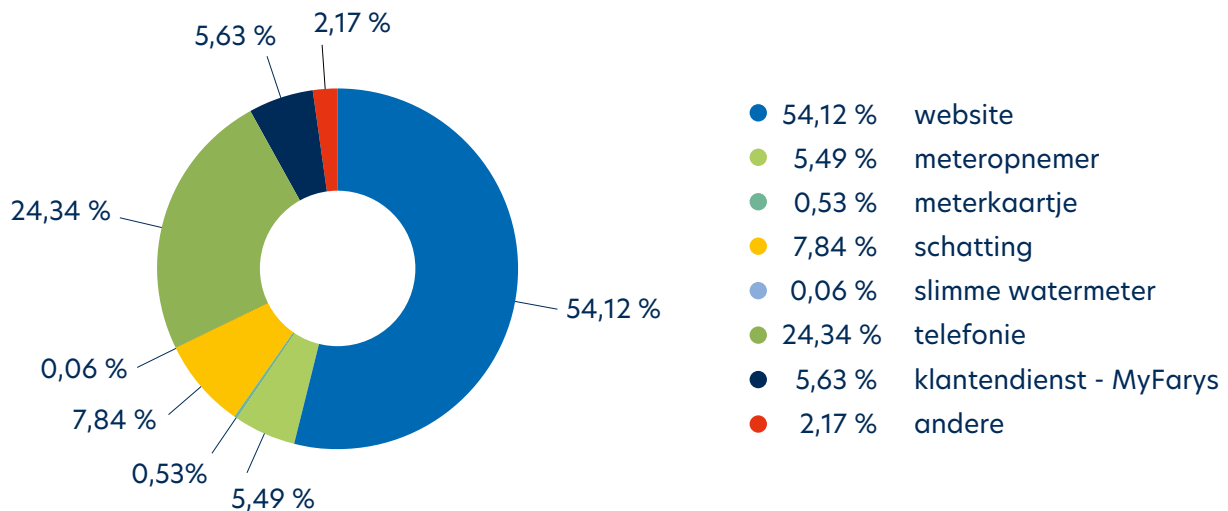
voorbereiding zijn in de loop van 2022, bij wijze van pilootproject, bijna 40.000 digitale watermeters geplaatst, waarvan 8.000 in ons werkingsgebied. Vanaf 2023 volgt een **uitrol op grote schaal** waarbij in elke fase de klant geïnformeerd wordt.

Minder schattingen van meterstanden

In 2022 werden minder meterstanden geschat. Meteropnemers konden na COVID-19 de dynamische en losse **meteropnames terug opstarten**. Bovendien werden meters in appartementsgebouwen

meteen samen opgenomen bij opname van één meterstand. Ook de eerste meterstanden via de digitale meters uit het pilootproject kwamen binnen en werden aan de klanten gefactureerd.

Meterstanden 2022

Klantentevredenheid

Sinds 2022 gebeurt de tevredenheidsbevraging niet meer telefonisch maar **per e-mail**. Klanten waar werken zijn uitgevoerd en die een geldig e-mailadres doorgaven, krijgen voortaan een mail met een link naar een **tevredenheidsenquête**. Die manier van werken is veel efficiënter omdat veel meer klanten kunnen bevestigd worden. Sinds de opstart van deze procedure in het voorjaar van 2022 kon bijna 70 % van de uitgevoerde werken geëvalueerd worden door klanten. Het resultaat is een gemiddelde tevredenheid van 91 % en een zeer laag gegrond klachtenpercentage van 0,13 %.

Bijzonder Waterverkoopreglement (BWVR)

Het Algemeen Waterverkoopreglement (AWVR) laat de drinkwaterexploitant toe om **bijkomende regels** vast te leggen in een Bijzonder Waterverkoopreglement (BWVR). Ons BWVR werd in overleg met de deelnemers herwerkt en ter goedkeuring voorgelegd aan de minister. Eind 2022 keurde minister Demir het BWVR van Farys goed, waarna het officieel in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd op 28 februari 2023. Ons nieuwe BWVR is sedert 1 januari 2023 van toepassing en terug te vinden op de website. Het document integreert voortaan de informatie rond zowel drinkwater als zuivering om de transparantie en de rechtszekerheid voor de burger te verbeteren.

Optimalisatie bedrijfsprocessen

Nieuwe raamovereenkomst voor nieuwe drinkwateraftakkingen zorgt voor eenvoud en optimalisatie

Onder de vlag van SYNDUCTIS werd een nieuwe raamovereenkomst afgesloten met twee tijdelijke handelsverenigingen voor de aanleg van **nieuwe aftakkingen**. Deze nieuwe raamovereenkomst biedt tal van voordelen. Zo werden de materiaaleisen voor de aannemer aangepast aan de huidige standaarden en is de administratieve opvolging vereenvoudigd. Ook de meetstaatposten en het materiaalverbruik zijn geoptimaliseerd en de aandacht voor veiligheid is verder versterkt.

Aanmaanketting keuring wateraansluiting

Om klanten aan te zetten de wateraansluiting te laten keuren, werd een opvolgingsprocedure opgestart. Na een kosteloze aanmaning, gevolgd door een betalende, bestaat nu de mogelijkheid dat de wateraansluiting wordt afgesloten als men de installatie niet laat keuren. Uit de eerste bevindingen blijkt dat het versturen van een kosteloze aanmaning duidelijk een effect heeft, want ruim 30 % liet daarna de wateraansluiting keuren. Op de betalende aanmaning was er in 2022 weinig reactie. Er werden nog geen dossiers voor afsluiting overgemaakt aan de toezichthoudende ambtenaar.

Tariefplan

De drinkwatertarieven in Vlaanderen worden sinds 2016 vastgelegd door de WaterRegulator (Vlaamse Milieumaatschappij) op basis van de tariefplannen die de respectievelijke drinkwaterbedrijven vastleggen voor een periode van telkens 6 jaar.

Bij het opmaken van de tariefplannen wordt rekening gehouden met alle relevante factoren die een invloed hebben op de kosten van de drinkwatervoorziening zoals bijvoorbeeld: investeringsplannen,

verbruiksevoluties, economische en demografische vooruitzichten. In het tariefplan wordt de jaarlijkse maximum prijs per kubieke meter drinkwater vastgelegd. Deze prijs is exclusief de bovengemeentelijke saneringsbijdragen en het vastrecht. Het tarief wordt ook nog jaarlijks geïndexeerd.

Het tariefplan voor de periode 2023-2028 werd **na een klantenconsultatie** in de zomer van 2022 door de WaterRegulator **goedgekeurd**. Info over het tariefplan is uitgebreid terug te vinden op onze website.

Werknemers

- 1.017 medewerkers
- 62 % mannen, 38 % vrouwen of 627 mannen en 390 vrouwen
- Aantrekkelijke en toegankelijke werkgever
  - HR-updates
  - Nieuwe rekruteringskanalen
  - Marktconform
  - Digitalisering
- Zorgzame werkgever
  - Welzijn centraal
  - Langdurige afwezigheid en re-integratie
  - Uitbreiding mogelijkheden deeltijds werk

Medewerkers zijn een essentiële schakel om de strategische doelstellingen van ons bedrijf te realiseren. We hebben de uitgesproken ambitie om een zorgzame werkgever te zijn en structureel in te zetten op welzijn. Daarnaast willen we ook een aantrekkelijke, moderne en toegankelijke werkgever zijn. Dat resulteerde in 2022 in diverse initiatieven. Een actief retentiebeleid ondersteunen, employer branding inzetten om het werkgeversmerk in de externe arbeidsmarkt te versterken, nieuwe medewerkers aantrekken en het departement HRM digitaliseren.

Aantrekkelijke en toegankelijke werkgever

HR-updates

Om een toegankelijke werkgever te zijn, werden in 2022 de 'HR-updates' geïntroduceerd. Leidinggevendenden krijgen op regelmatige en structurele basis een update van **lopende thema's en projecten** van HRM zodat zij hun collega's proactief kunnen informeren en ondersteunen. Dat verkleint de afstand tussen het departement HRM en de andere departementen. Bovendien kunnen wederzijdse verwachtingen beter op elkaar afgestemd worden, er is een optimalisatie van de informatiedoorstroom en een betere connectie met elkaar.

Nieuwe rekruteringskanalen

'The war on talent is over and talent has won'. Ook in 2022 was er schaarste op de arbeidsmarkt. Een veelheid aan vacatures en geen even groot aanbod aan talent. Het bleef bijgevolg een **grote uitdaging** om nieuwe medewerkers aan te trekken.

De klassieke rekruteringskanalen blijven hun nut bewijzen. We zetten onze jobsite in, maar ook specifieke en generieke jobboards (Belfa, Stepstone, Jobat, VDAB, Install.jobs, ...), printadvertenties zoals de backcover van 'De Boei' en 'De Zondag' of andere regionale printmedia, banners aan eigen gebouwen en werven, en externe gespecialiseerde rekruteringspartners.

Bovendien werden **nieuwe kanalen** gebruikt om vacatures bekend te maken. We adverteerden op broodzakken bij lokale bakkers en via videoschermen in lokale handelszaken. Sociale media werden nog meer en gericht ingezet. Naast gesponsorde advertenties in de algemene tijdslijst werden in 2022 ook gesponsorde stories gepost. Ook de aanwezigheid en zichtbaarheid op LinkedIn werd verder versterkt.

Om de toegankelijkheid van ons bedrijf als potentiële werkgever te vergroten, werd de drempel verder verlaagd voor kandidaten om hun interesse in vacatures kenbaar te maken. Zo zag de **buizenfitter-telefoon** het licht: potentiële buizenfitters hoeven niet langer een online profiel aan te maken om te solliciteren, maar kunnen via een specifiek gsm-nummer snel en laagdrempelig contact opnemen met de dienst Werving en Selectie.

Kandidaten kunnen bovendien ook voor ze solliciteren kennismaken met de unieke stijl van buizenfitter via een korte rondleiding op een van onze sites. Die manier van werken verbeterde de beleving van ons bedrijf als werkgever en had ook een vlottere invulling van vacatures tot gevolg.

Marktconforme werkgever

We willen ook voor potentiële nieuwe medewerkers een aantrekkelijke werkgever zijn op het vlak van verloning. Daarom werd in 2022 een **benchmark uitgevoerd** voor een aantal functies. Op basis van de resultaten werd het geldelijk statuut aangepast en wordt relevante ervaring gehonoreerd in de functionele loopbaan bij aanwerving. Ook de tussenkomst voor mobiele telefonie werd aangepast. We kunnen ons op deze manier nog meer als een marktconforme werkgever profileren.

Digitalisering

In 2022 werd hard gewerkt aan het optimaliseren van de werking van het departement HRM. Om transparanter te zijn enerzijds en medewerkers meer eigenaarschap te geven anderzijds,

werden onder meer bepaalde informatie-stromen tussen werknemer en werkgever gedigitaliseerd. Door het omschakelen van alle HR-data naar een nieuw databeheersysteem (Employee Central) heeft elk personeelslid nu online toegang tot de eigen gegevens in het **personeelsdossier**. Met gebruik van het Employee Self Service platform kan elk personeelslid nu bovendien persoonlijke wijzigingen eenvoudig melden en opvolgen.

Eind 2022 ging ook de **digitale loonbrief** in voege, die vanaf nu via het beveiligd platform eBox of via het interne e-portaal kan geraadpleegd worden. Bovendien werd de uitbetaling van de lonen intern opgezet, dankzij een intensieve samenwerking tussen HRM en ICT. Het bedrijf is hierdoor niet meer afhankelijk van een extern sociaal secretariaat voor het uitbetalen van de lonen.

Zorgzame werkgever

Welzijn centraal

In het Globaal Preventieplan 2022-2026 is de strategische doelstelling om een aantrekkelijke en zorgzame werkgever te zijn onder meer omgezet in het engagement om welzijn centraal te stellen. Dat concreetiseerde zich in 2022 in **verdere ondersteuning** aan zowel medewerkers, teams als leidinggevenden. En dat zowel voor de dagelijkse werking als voor acute, traumatiserende incidenten.

HRM-aanspreekpunten volgden vroeger al nieuwe collega's op, voerden loopbaan- en exitgesprekken, waren een klankbord bij bezorgdheden en problemen, waren sparringpartner bij het voorbereiden van moeilijke (evaluatie)gesprekken en volgden de impact van nieuwe HR-concepten op de werkvloer op.

Naast deze taken kregen deze aanspreekpunten ook een **opleiding om burn-outsignalen te herkennen**, systemisch te coachen en functionerings- en evaluatiegesprekken te begeleiden. Zo kan doelgericht en preventief worden ingespeeld op het welzijn en welbevinden op de werkvloer.

Verder werd een **samenwerking** opgezet met een externe dienstverlener die snel en professioneel psychotherapeutische begeleiding kan aanbieden voor medewerkers met werkgerelateerde psychosociale problemen. Wanneer medewerkers slachtoffer of getuige zijn van traumatische gebeurtenissen op het werk zoals agressie, arbeidsongeval, (poging tot) zelfdoding, ... kan deze partner snel (crisis) opvang en begeleiding voorzien.

Langdurige afwezigheid en re-integratie

Naast focus op preventie werd ook ingezet op **re-integratie** van medewerkers die langdurig afwezig waren. Er is veel aandacht besteed aan het uitwerken van re-integratietrajecten op maat van zowel de medewerker als de dienst waar de medewerker werkt. Door het tewerkstellingspercentage geleidelijk op te bouwen, kunnen collega's het werk duurzaam hervatten.

Uitbreiding mogelijkheden deeltijds werken

Om nieuwe medewerkers aan te trekken en om huidig talent in dienst te houden, moeten de verwachtingen en ambities van medewerkers en werkgever matchen.

Een evenwichtige combinatie van professionele en persoonlijke ontwikkeling is daarbij een troef. We streven ernaar om de belangen van ons bedrijf, de toekomstige werknemers en huidige werknemers optimaal op elkaar af te stemmen. Mogelijkheden om deeltijds te werken vormen hierbij een win-win voor iedere betrokken partij.

Farys had reeds verschillende stelsels om deeltijds werken te faciliteren, maar bouwt die uit om verder tegemoet te komen aan de verwachtingen en noden op dit vlak. In 2022 werd de mogelijkheid om deeltijds te werken verder uitgebreid met de invoering van verlof verminderde prestaties met een werkregime van 60 %.

Duurzaam mobiliteitsbeleid

In het kader van onze duurzaamheidsstrategie werd in 2022 beslist het **mobiliteitsbeleid te verduurzamen**. Concreet stappen we vanaf 2023 volledig over op elektrische bedrijfswagens en worden geen ICE-wagens (Internal Combustion Engine) meer besteld. Mobiele medewerkers en kaderleden kunnen kiezen voor een elektrische wagen in combinatie met een laadkaart en thuislaadstation.

Medewerkers die opteren voor een bedrijfsfiets, kunnen vanaf juli 2023 vrij het merk, het model en de leverancier kiezen. Ook de gecombineerde mobiliteitsoplossingen (fiets, openbaar vervoer, bedrijfswagen) en de vergoedingen voor milieuvriendelijk woon-werkverkeer werden uitgebreid.

Duurzaam ondernemen

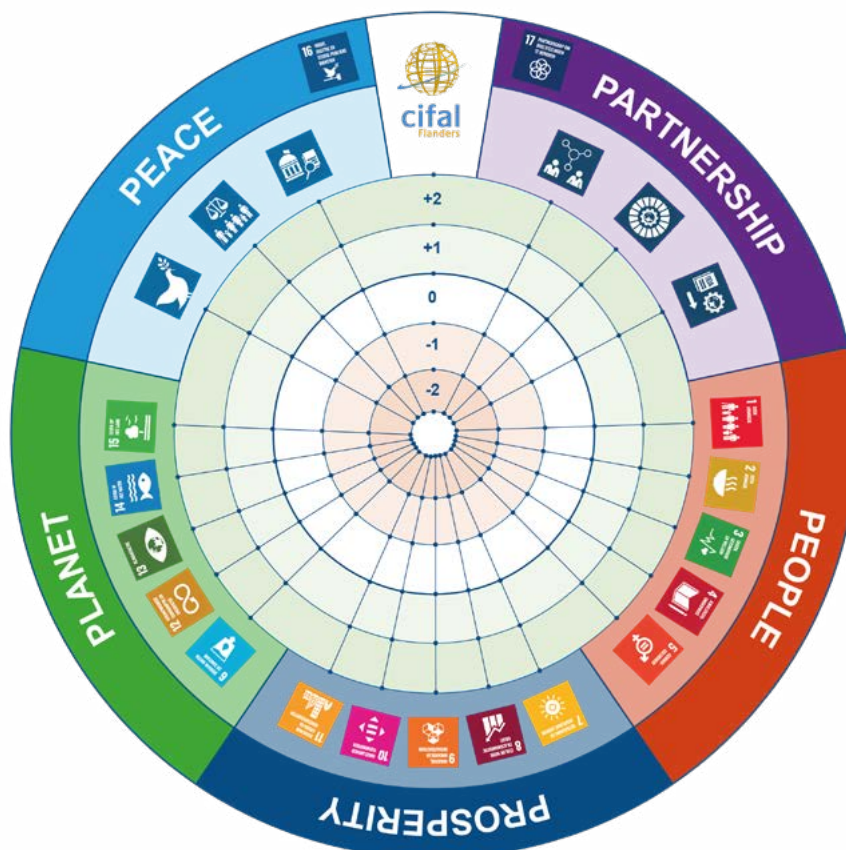
Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) is voor ons bedrijf al langer een strategische prioriteit. Duurzaam ondernemen wordt dan ook bedrijfsbreed toegepast voor alle activiteiten en voor alle ondersteunende diensten.

Aanpak

De 17 duurzaamheidsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties zijn de leidraad om projecten op te zetten per activiteit (water, sanering en sport) of bedrijfsgebonden.

Om op een objectieve manier te evalueren hoe de projecten bijdragen tot de realisatie van de SDG-doelstellingen, gingen we een partnership aan met CIFAL Flanders, een

SDG-expertisecentrum van de Verenigde Naties dat opleidingen, projectontwikkeling en coaching aanbiedt. Het **SDG-wiel** wordt als objectieve tool gebruikt om impactanalyses te kunnen maken van projecten en wordt in het hele bedrijf ingezet als instrument om de integratie van duurzaamheid in de bedrijfsvoering te verzekeren.

Jaarlijks worden de acties ter certificatie voorgelegd aan Voka. De audit wordt door leden van Voka en experts uit het bedrijfsleven uitgevoerd. In 2022 was ons bedrijf laureaat.

Farys behaalde in 2022 het Unitar certificaat SDG-Champion. Unitar is het opleidingscentrum van de Verenigde Naties in België.

Het engagement van Farys wordt verwoord in de **duurzaamheidsverklaring** die volledig in lijn ligt met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

 [Lees de verklaring](#)

Sociaal engagement

Ons bedrijf blijft zich engageren om niet alleen rechtstreeks, maar als het kan ook onrechtstreeks een belangrijk verschil te maken.

In ons eigen werkingsgebied gaat dit via **gerichte ondersteuning van projecten** die inspelen op maatschappelijke uitdagingen. We werken onder meer samen met 'Streekmotor 23' dat ook de steun geniet van de Koning Boudewijnstichting.

Bij aanvang van een aantal grotere leidingenprojecten wordt, bij wijze van proef, aan de hand van de SDG-wielmethodiek geëvalueerd hoe het project op elk van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen impact heeft of kan hebben voor de omgeving, omwonenden en derden. Zo kunnen eventueel ook andere factoren dan de louter technische aspecten meegenomen worden in het ontwerp en de uitvoering.

“ In een project met de ngo Join For Water bouwen we waterleidingen voor zowat vierduizend inwoners.

Op het vlak van **internationale solidariteit** komen in de samenwerking onder de koepel van het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling (VPWvO) ook meer en bredere aspecten aan bod dan louter het voorzien van drinkwater en sanitatiefaciliteiten op zich.

In een gezamenlijk project met de Gentse ngo *Join For Water* in de provincie Bubanza in Noordwest-Burundi bouwen we waterleidingen en sanitatie voor zowat vierduizend inwoners. Bovendien vormt dat een onderdeel van een begeleidingstraject voor kwetsbare gezinnen, en we verlenen ook advies rond het versterken van de beheercapaciteit van de plaatselijke instanties.

Innovatie

Farys kiest er resoluut voor om in alle activiteiten actief te innoveren. De focus ligt op het gericht inzetten van nieuwe technologieën, technieken en creatieve oplossingen met een hoog potentieel qua doeltreffendheid en meerwaarde.

We passen ook een **integrale visie** toe om in de **toekomst** te zorgen voor een klimaatrobuuste drinkwatervoorziening. Die aanpak onderbouwen we door nieuwe oplossingen telkens aan vijf beoordelingscriteria te onderwerpen voor ze in de praktijk worden toegepast. De criteria van die zogenaamde impactwijzer zijn: klimaatrobuustheid, conflicterend watergebruik, impact op de leveringszekerheid, de ecologische voetafdruk en de kostimpact.

De strategische keuze voor innovatie past in het opzet om Farys klaar te stomen voor de uitdagingen van de toekomst. In dat kader werd de **cel 'Innovatie Water - Onderzoek & Ontwikkeling'** opgericht.

Om de innovatiestrategie te realiseren willen we:

- Een kenniscentrum zijn voor innovatieve technieken voor water en sanering die een bijdrage leveren aan de klimaatadaptatie. Concreet willen we in eerste instantie inzetten op klimaatrobuuste drinkwaterproductie die andere watergebruikers minimaal hindert. Anders gezegd: ons bedrijf mikt op bronnen die altijd beschikbaar zijn en die niet geclaimd worden door andere partijen.
- Het 'smart communities'-beleid van gemeenten op de voet volgen om snel te kunnen inspelen op nieuwe behoeften.
- Investeren in duurzame technieken voor energieverbruik in gebouwen en sportaccommodaties met de bedoeling om die energieneutraal te maken.
- De rol van innovator opnemen op het vlak van digitalisering en automatisering van administratieve processen.

Aquifer Storage and Recovery (ASR)

We werken samen met andere Vlaamse waterbedrijven om de leveringszekerheid van drinkwater te versterken.

We startten projecten op die specifiek focussen op de droogteproblematiek. Daarbij staat volgende aanpak centraal:

- Het optimaliseren van de drinkwaterbeschikbaarheid en/of het diversifiëren van bronnen.
- Het samenbrengen van middelen en expertise door samenwerking van waterbedrijven met het oog op synergievoordelen.

Een markant project dat kadert in de uitbouw van een klimaatrobuuste drinkwatervoorziening is de toepassing van het concept 'Aquifer Storage and Recovery' (ASR). Hierbij wordt in de winter, wanneer er een relatief overschot is aan oppervlaktewater, water gestockeerd in de ondergrond: in de zogenaamde 'Vlaamse Sokkel,' zo'n 100 tot 300 meter diep.

In de zomer kan die reserve aan drinkwater dan gebruikt worden om andere waterbronnen te sparen. Dit systeem kan ook gebruikt worden om op strategische plaatsen waterreserves aan te leggen die kunnen worden opgepompt in noodsituaties.

Onderzoek door De Watergroep en het Royal Belgian Institute of Natural Sciences - Geological Survey of Belgium bevestigen het potentieel van de techniek.

Ons bedrijf werkt samen met De Watergroep aan een proefproject voor een injectiepunt in Oudenaarde. De resultaten van dit proefproject bepalen de verdere stappen.

ASR in combinatie met effluent-hergebruik van waterzuiveringsstation

Onder de projectnaam 'DEEPER Blue' ('Deep Buffering for Effluent Reuse') onderzoeken we met Aquafin en De Watergroep de mogelijkheid om ASR (zie p. 34) te combineren met het hergebruik van het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van Aquafin in Aalst.

De bedoeling is om dit effluent ter plaatse **op te werken tot drinkwaterkwaliteit** en het daarna te injecteren in de Sokkel.

Wanneer nodig, kan de waterreserve worden opgepompt en verdeeld via de nabijgelegen transportleiding. Bij calamiteiten of waterschaarste kan het geproduceerde drinkwater ook rechtstreeks in het net worden gebracht.

Bij (langdurige) droogte zal men enkel drinkwater uit de ASR-put halen en het effluentwater van de RWZI in de Dender laten lopen om het debiet en de waterkwaliteit van de rivier op een aanvaardbaar peil te houden.

Waterproductiecentrum De Ganzepoot in Nieuwpoort

Ons bedrijf voert momenteel samen met De Watergroep en Aquaduin een proefproject uit dat de werkingsprincipes, het energiegebruik en de modaliteiten uittest van nieuwe technologieën zoals 'Closed Circuit Reverse Osmosis' (CCRO) en 'Electrodialysis Reversal' (EDR). De resultaten van dit onderzoek vormen de basis van een concept voor de **bouw van een nieuw waterproductiecentrum** in Nieuwpoort.

Het sluiscomplex De Ganzepoot aan de IJzermonding in Nieuwpoort, waar verschillende waterwegen samenkomen met de Noordzee, is hiervoor de ideale locatie omdat er continu zoet, brak of zout water beschikbaar is dat kan opgewerkt worden tot drinkwater.

De bedoeling is om steeds de best beschikbare ruwwaterbron te gebruiken om het energieverbruik en ook de ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te houden. Als er in de winter na buien voldoende zoet water is, wordt dat gebruikt. Anders wordt naargelang de situatie overgeschakeld op brak of zelfs zout water.

Uitbreiding productiecapaciteit waterproductiecentrum Oostende

Het waterproductiecentrum in Oostende, waar brak water uit het kanaal Oostende-Brugge via omgekeerde osmosetechnieken en remineralisatie wordt omgezet in drinkwater, werd in gebruik genomen begin 2020. Oorspronkelijk werd dit waterproductiecentrum gebouwd om de leveringszekerheid aan de kust te versterken. Door de recente klimaatevoluties werd de startcapaciteit van 4 miljoen m³ per jaar al **opgetrokken naar 8 miljoen m³ per jaar**.

Die verdubbeling van de productiecapaciteit was al voorzien in de ontwerpfase. Het waterproductiecentrum staat nu garant voor zowel een daadwerkelijke productie- als bronredundantie in een regio met heel beperkte klassieke waterbronnen. De rol van dit centrum voor een klimaatrobuuste drinkwatervoorziening is dan ook aanzienlijk.

“ Een digitale meter heeft heel wat voordelen in vergelijking met een mechanische meter.

Optimalisatie netsturing

Onder de vlag van Waterunie, de samenwerking tussen ons bedrijf en De Watergroep, zal de monitoring en aansturing van de gezamenlijke netten en infrastructuur worden geïntegreerd en geoptimaliseerd.

De bedoeling is om vanuit een **centrale regiekamer** alles aan te sturen, zodat de verdeling van drinkwater in het gezamenlijke bedelingsgebied en ook in Vlaanderen, nog efficiënter kan gebeuren.

Uitrol digitale watermeters

In juni 2022 kon de testfase voor het project digitale watermeters succesvol worden afgerond en startte de uitrol van de pilootfase, waar we samen met netbedrijf Fluvius de digitale water- en energiemeter gezamenlijk tot bij de klant brengen. Farys werkt hiervoor samen met drie aannemers, Unit-T, TEA-Plus en 3DM. In het pilootproject plaatsten we twee verschillende soorten digitale watermeters, namelijk van Sagemcom en Integra. Dankzij die samenwerking konden **wekelijks meer dan 700 digitale watermeters** worden geplaatst.

Sinds december 2022 konden de circa 7.000 klanten met een digitale watermeter via het klantenportaal MyFarys zelf hun verbruik

opvolgen. In de rubriek 'Meterstanden en verbruik' zien ze per uur, dag, week, maand of jaar hun waterverbruik.

Een digitale meter heeft heel wat voordelen in vergelijking met een mechanische meter. Zo wordt het waterverbruik automatisch doorgestuurd naar de watermaatschappij zodat de klanten zelf geen meterstanden meer hoeven door te geven, krijgen zowel klanten als waterbedrijven een beter inzicht in het waterverbruik, kunnen lekken sneller opgespoord worden en is bij een verhuis of overname de juiste meterstand direct voorhanden. Omdat fysieke meteropnames overbodig worden, is er bovendien een aanzienlijke CO₂-besparing.

BIOSTABLE

BIOSTABLE is een langlopende samenwerking tussen de Vlaamse waterbedrijven en UGent, waarbij de mogelijke **invloed onderzocht** wordt **van een veranderend klimaat op de kwaliteit van drinkwater**, specifiek tijdens het transport en de opslag ervan. Het onderzoek wordt gefinancierd door het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) en ondersteund door het interdisciplinair onderzoeksplatform CAPTURE.

Via biologische online monitoring meten innovatieve sensoren continu de microbiologische waterkwaliteit en eventuele verontreiniging in drinkwater. De watersector kan op die manier toekomstige risico's voorspellen, beperken en voorkomen. Daarvoor werd in het project een **unieke pilootinstallatie** gebouwd met een levensrecht distributienetwerk van zowat 300 meter.

In de 'UGent-Aquaflanders Leerstoel voor Duurzaam Drinkwater' die in het verlengde van BIOSTABLE werd opgericht, streven de partners naar een optimalisatie van het kwaliteitsmanagement van drinkwater. De cel Innovatie Water-Onderzoek & Ontwikkelig van Farys werkte actief mee aan een eerste resultaat van deze leerstoel. De watertorens van Farys dienden hier als referentie voor twee beloftevolle doctoraatstudenten. In 2022 werd het onderzoek van Jorien Favere met de 'Best Research Award' bekroond door B-IWA, het Belgisch comité van de International Water Association. Fien Waegenaar ontving in 2022 de prijs voor 'Best Poster Presentation' op het internationale 'Biofilms10'-congres in Leipzig.

Activiteitenverslag

Drinkwater

Cijfers

- 704.812 klanten
- 67 deelnemers toevoer
- 61 deelnemers distributie
- 673 km toevoerleiding
- 11.794 km distributieleiding
- 90.107.922 m³ water geleverd
- 10.874 onderzoeken waterkwaliteit
- 7.146 werken aan aftakkingen
- 30,8 miljoen euro investeringen in distributienetten
- 627 legionella-analyses
- 91.890.888 m³ water aangekocht en geproduceerd

Aankoop en productie (in m³)

	2021	%	2022	%
Water-link	46 138 214	50,94	46 675 851	50,79
Evides	1 980 475	2,19	980 584	1,07
VIVAQUA	22 346 836	24,67	22 446 738	24,43
De Watergroep	4 624 176	5,11	4 800 676	5,22
Diversen	1 304 207	1,44	1 193 707	1,30
Eigen winningen	14 183 128	15,66	15 793 332	17,19
Totaal	90 577 036	100	91 890 888	100

Activiteiten

Farys heeft eigen waterproductiecentra in Henegouwen, Oudenaarde, Beersel en Oostende. Daarnaast wordt water aangekocht bij water-link, VIVAQUA, De Watergroep en het Nederlandse Evides. Het water wordt via een uitgebreid toevoernet tot bij de deelnemers gebracht. Het distributienet brengt het water tot bij de particuliere eindklanten en de bedrijven.

Samenwerkingsverbanden voor klimaatrobuuste watervoorziening

Drinkwaterbedrijven in Vlaanderen moeten proactief naar oplossingen zoeken om in de toekomst een efficiënt, kwaliteitsvol en duurzaam waterbeleid te ontwikkelen. De watervoorraden staan onder druk, droge zomerperiodes zorgen voor piekverbruik en

waterbronnen worden kwetsbaar. Grote en **innovatieve investeringen** zijn nodig om het drinkwaternet te wapenen tegen de klimaatveranderingen. Die uitdaging kunnen waterbedrijven beter samen aangaan met complementaire partners.

Samenwerking met De Watergroep

Via het gezamenlijke dochterbedrijf Waterunie wordt structureel samengewerkt met De Watergroep rond vier pijlers:

1. Waterleidingnet monitoren en sturen
2. Opslagcapaciteit optimaliseren
3. Onderlinge aan- en verkoop van water optimaliseren
4. Investeringen coördineren

Waterunie werd in het voorjaar van 2022 opgericht om de samenwerking kracht bij te zetten, met als doel de watervoorziening en bevoorrading in beide werkingsgebieden te optimaliseren. Deze dochteronderneming laat ook toe om projecten samen aan te sturen en een beleidsmatige en financiële meerwaarde te creëren.

1. Waterleidingnet monitoren en sturen

Samen met De Watergroep willen we de netmonitoring- en netwerksturingssystemen van beide bedrijven op elkaar afstemmen om het net efficiënter in te zetten volgens de behoeften van de klanten.

In dit kader wordt een gemeenschappelijk SCADA-systeem (Supervisory Control and Data Acquisition) opgezet. Dat stuurt ter plaatse en vanop afstand de pompen, watertorens en waterproductiecentra aan. De gezamenlijke aankoop van licenties zorgde voor een besparing van bijna 30%.

2. Opslagcapaciteit optimaliseren

In Aalst en Oudenaarde worden de mogelijkheden onderzocht rond ondergrondse wateropslag (Aquifer Storage and Recovery of ASR). Door de expertise van De Watergroep rond putboringen en ondergrondse wateropslag te bundelen met de kennis van toevoer- en transportinfrastructuur van ons bedrijf, kan er meer en gericht onderzoek worden gedaan met grotere kans op slagen.

3. Onderlinge aan- en verkoop van water optimaliseren

Door de extra waterlevering van Farys kan De Watergroep het waterproductiecentrum in Kluizen sneller renoveren, met een besparing van ruim 5 miljoen euro tot gevolg.

Samen met De Watergroep onderhandelen we over een gezamenlijk aankoopcontract bij VIVAQUA.

4. Investerings samen coördineren

Samen met De Watergroep werd een gemeenschappelijk afwegingskader opgesteld voor alle (toekomstige) investeringen. Verder zal er in de toekomst nog meer samenwerking zijn op het vlak van kennisdeling, opleidingen, tarieven en sensibilisering van duurzaam drinkwatergebruik naar klanten.

Samenwerking met het waterbedrijf van Knokke-Heist

Farys en AGSO Knokke-Heist werken sinds 2022 nog meer samen. Naast de levering van drinkwater voor het lokale distributienet zetten we nu ook in op **gezamenlijke initiatieven** om de uitdagingen van de klimaatrevolutie aan te gaan.

AGSO Knokke-Heist zal voortaan een beroep doen op onze expertise voor het beheer en de uitbating van de drinkwaterinfrastructuur en -netten. Samen bekijken we ook de mogelijkheden om water plaatselijk te produceren en op te slaan.

Geaccrediteerd labo garandeert kwaliteitsvol drinkwater

Het laboratorium, geaccrediteerd door BELAC en erkend door de Vlaamse overheid, controleert het drinkwater via testen in waterwinningen, watertorens, reservoirs en bij klanten thuis. Ook als we leidingen in gebruik nemen, na werken of na klachten van klanten, **analyseren we uitgebreid de kwaliteit van het geleverde water.**

In samenwerking met andere gespecialiseerde laboratoria doen we ook onderzoek naar risicostoffen zoals asbest, medicijnen, hormonen, microplastics, PFAS en afbraakproducten van gewasbeschermingsmiddelen.

Naast laboratoriumanalyses zet ons bedrijf in op **continue monitoring** van de waterkwaliteit in het net via online sensoren. Die sensoren zijn op verschillende strategische locaties operationeel om zowel de fysicochemische als de microbiologische eigenschappen van het water direct op te volgen. Zo waarborgen we de beste waterkwaliteit tot bij de eindgebruiker.

Gericht investeren in drinkwaterinfrastructuur

We investeerden de afgelopen jaren aanzienlijk in de drinkwaterinfrastructuur, in een asset management systeem en een toestandkaart van het drinkwaternet. Dat netwerk werd **volledig in kaart** gebracht in een geografisch informatiesysteem (GIS) dat de relevante data zoals ligging en staat van de leidingen bevat. Het systeem laat toe om knelpunten in het netwerk op te sporen en vervolgens gericht, volgens prioriteitsniveau, te investeren.

Drinkwatermodellen om knelpunten op te sporen

Drinkwatermodellen van zowel het toevoer- als het distributienet laten toe om knelpunten, zoals bijvoorbeeld drukverliezen, op te sporen en er oplossingen voor uit te werken. De modellen worden ook gebruikt voor de dimensionering van nieuwe leidingen. Vooraf kunnen de modellen simuleren wat de impact van een nieuw project zal zijn op het comfort van de klant en op de leveringszekerheid.

Optimaliseren van het netrendement

Duurzaam omgaan met drinkwater is een prioriteit. Lekverliezen vroeg opsporen met **innovatieve lekopsporingstechnieken** zoals detectie via artificiële intelligentie, met een akoestische 'smartball' of andere innovatieve technieken, krijgt dus alle aandacht en de technieken worden getest op hun effectiviteit.

Internationaal wordt een 'Infrastructure Leakage Index' (ILI) onder de 2 als goed beschouwd. De Blue Deal streeft voor 2025 naar een gemiddelde Vlaamse ILI van 0,5. Momenteel ligt dit in Vlaanderen op 1,1. Bij Farys bedroeg de ILI in 2022 0,86.

Projecten in de kijker in 2022

AquaDuct: de cirkel is rond

Al in 2015 sprak ons bedrijf in het kader van AquaDuct met De Watergroep en water-link af om de onderlinge levering van drinkwater uit te breiden en te verbeteren. Het laatste grote werk in het kader van AquaDuct vond plaats in 2022: de aanleg van de **8,5 kilometer lange toevoerleiding** tussen Opwijk en Gijzegem. Voor de aanleg combineerden we verschillende technieken: aanleg in open sleuf, gecombineerd met een horizontaal gestuurde boring (HDD) over 650 meter waar aanleg in open sleuf onmogelijk was door het kruisen van (gewest) wegen en een grote bouwwerf.

 [Bekijk hier de video](#)

Dynamische UPS-installatie in Buggenhout

Ook bij een lokale elektriciteitspanne wil ons bedrijf de watervoorziening garanderen in het pompstation van Buggenhout waar meer dan de helft van het drinkwater dat we leveren, passeert. Daarom werd in de zomer van 2022 een dynamische UPS-installatie geïnstalleerd bij het pompstation in Buggenhout in samenwerking met Luminus Solutions.

De 40-voetscontainer die geïnstalleerd werd, weegt 30 ton en moest met een speciale *heavy lifting* kraan over een greppel getild worden tot op de betonnen sokkel. Als de stroom uitvalt, neemt deze installatie de **stroomvoorziening** over voor de aangesloten systemen.

 [Bekijk hier de video](#)

Omlegging bestaande toevoerleiding in Sint-Pieters-Leeuw

In het kader van wegenis- en rioleringswerken op de Bergensesteenweg door wegbeheerder AWV, heeft Farys de bestaande drinkwater-toevoerleiding aangepast en verplaatst.

De bestaande leiding werd vervangen door een HDPE-leiding van 900 meter met diameter 90 cm. De plaatsing van de nieuwe leiding gebeurde via een **sleufloze techniek**: een horizontaal gestuurde boring (HDD) over een lengte van 840 meter.

Renovatie van de watertoren in Merelbeke

De watertoren van Merelbeke kreeg een renovatie aan de binnen- en buitenkant. Aan de buitenzijde pakten we betonrot aan, zorgden we voor **nieuw buitenschrijnwerk** en plaatsten we extra verluchttingsroosters. Om betonrot in de toekomst te vermijden, kreeg de buitenkant van de watertoren een speciale coating.

Binnen in de watertoren werd de waterkuip geïnjecteerd en gecoat, en we verfdde de stijgleidingen en de wanden. Tot slot kreeg de watertoren een nieuwe dakbedekking.

Opstart waterreservoirs Oostende

In 2022 openden we twee nieuwe waterreservoirs in Oostende. Het zijn de tweelingbroers van de reservoirs in Asse. Ook deze hebben elk een inhoud van 17.500 kubieke meter. De nieuwe reservoirs zijn een **belangrijke buffer** voor het opvangen van piekverbruiken of bij problemen in de drinkwaterproductie en -toevoer. Ook tijdens de bouw in 2021 waren ze al indrukwekkend.

 [Bekijk hier de video](#)

Water op maat aan De Ganzepoot in Nieuwpoort

Op basis van de resultaten van het proefproject dat momenteel loopt in het sluisencomplex De Ganzepoot aan de IJzermonding in Nieuwpoort is het de gezamenlijke intentie van Farys, De Watergroep en Aquaduin om hier een installatie te bouwen die uit brak, zoet of zeewater drinkwater maakt.

Dit **toekomstig productiecentrum** zal, net zoals het waterproductiecentrum in Oostende, functioneren op basis van membraanfiltratie, waarbij water onder hoge druk door een filter met microscopisch kleine openingen wordt gepompt. Hoe meer zout in het water, hoe hoger de druk die nodig is om het water door het membraan te pompen.

Drinkwatertappunten in het straatbeeld

In het kader van de omzetting van de Europese drinkwaterrichtlijn worden steden en gemeenten en waterbedrijven gevraagd om de **toegang tot drinkwater op openbare plaatsen** te bevorderen.

We bieden daarom al onze deelnemers waar we drinkwater leveren een gratis buitentappunt aan. Dat kan geplaatst worden in een park of op een (speel)plein, buitensportterrein of een andere publieke plaats, zodat wandelaars, fietsers, sporters en kinderen kunnen genieten van gratis drinkwater in hun gemeente of stad.

Bouw extra reservoir met pompstation in Ronse

Om tegemoet te komen aan de drinkwaternoden van de stad Ronse werd beslist om een bijkomend reservoir met een inhoud van 3.000 m³ met pompstation te bouwen op het regionaal bedrijventerrein Pont-West in Ronse. Die plaats is strategisch gekozen: dicht tegen de waterwinning van de stad Ronse en voldoende ver van de bestaande waterreservoirs in de Kruisstraat.

De bouwwerken begonnen in 2021 en het nieuwe waterreservoir werd **in 2022 in dienst genomen**. Elke dag vertrekt zo'n 2.500 m³ drinkwater vanuit dit reservoir richting Ronse. Hierdoor verhoogt de leveringszekerheid van drinkwater voor de stad aanzienlijk.

Bijkomende waterdiensten via Aquadomo

Met Aquadomo helpt Farys ook klanten bij uitdagingen in hun waterhuishouding, want duurzaam en zuinig omgaan met water is een maatschappelijke opdracht van ons.

Gemeenten, bedrijven en de zorg-, sport- en onderwijssector kunnen een beroep doen op Aquadomo om hun sanitaire installaties te laten **screenen op legionella**. De installaties worden, waar nodig, structureel aangepast of uitgerust met specifieke filters. Klanten van Aquadomo kunnen voortaan hun legionellabeheer ook via een app opvolgen en registreren. Dat maakt het uitvoeren van de beheersmaatregelen efficiënt en gebruiksvriendelijk. Bovendien is het waterverbruik tijdens het spoelen ook beperkt.

In 2022 voerde Aquadomo 627 legionella-analyses uit in meer dan 850 gebouwen. Er werden meer dan 150 beheersplannen opgesteld.

Aquadomo in zee met De Watergroep

De Watergroep doet een beroep op onze expertise voor legionellabeheer en biedt het legionella-aanbod aan binnen hun werkingsgebied.

Zuivering

Cijfers

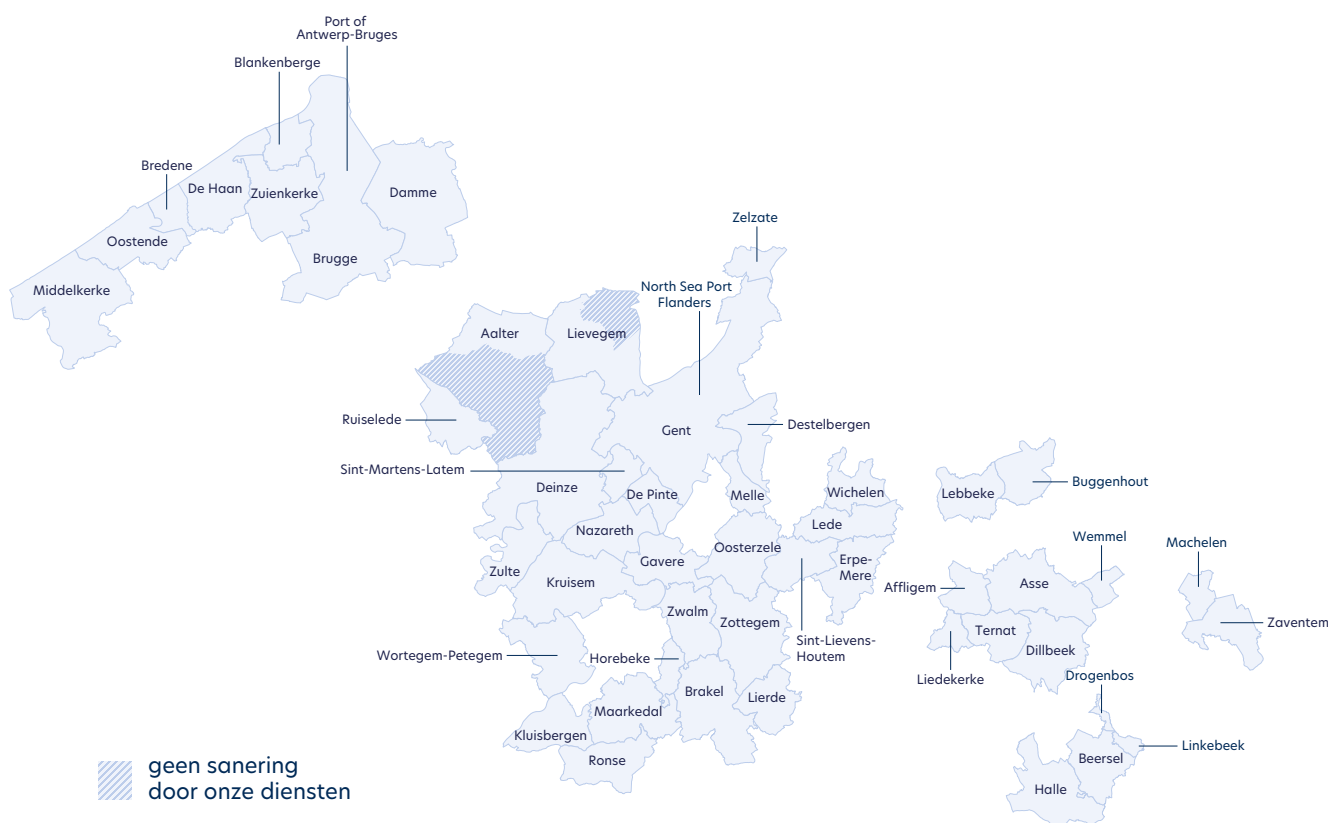
- 610.480 zuiveringsklanten
- 52 deelnemers
- 2.091 nieuwe huisaansluitingen
- 2.817 IBA's in beheer
- 89,62 % gewogen gemiddelde zuiveringsgraad
- 87,56 % gewogen gemiddelde rioleringsgraad *
- 51,4 miljoen euro investeringen

(*) Berekeningswijze van VMM is niet constant en de bevolking wijzigt.

Werkingsgebied

Situatie maart 2023

Op 19 december besliste de gemeente Bredene om voor haar rioleringsactiviteiten toe te treden tot Farys.

Activiteiten

We helpen onze deelnemers met de inzameling en het transport van afvalwater naar de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur en staan in voor de uitbouw en het beheer van een efficiënt lokaal rioleringsnetwerk. Ons aanbod is compleet. Het gaat van het verwezenlijken van investeringsprogramma's voor de aanleg van nieuwe leidingen, vervangen van bestaande leidingen en renovaties over het dagelijks beheer van de rioleringsstelsels tot het plaatsen en onderhouden van de Individuele Behandelingsinstallatie voor Afvalwater (IBA) van particulieren die afgelegen wonen.

Deelnemers krijgen toegang tot een aantal **handige applicaties**. Via de Farys-viewer heeft de deelnemer zicht op het gemeentelijk afvoerstelsel. Die webtoepassing toont de ligging van de riolering en bevat ook extra informatie over de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (GUP), zoneringsplannen, gewestplannen, luchtfoto's en waterlopen. Ook modelleringsresultaten (waterniveaus e.d.) kunnen ermee worden geconsulteerd.

Met de hydraulische modellen kunnen voor deelnemers **simulaties** worden uitgevoerd om bijvoorbeeld de impact te berekenen van een nieuwe verkaveling en nieuwe rioleringen. Verder laten deze modellen ook toe om hydraulische, ecologische of structurele knelpunten in het afvoerstelsel op te sporen en op te lossen. Zo zijn zij dus een belangrijk instrument om nieuwe riolen correct te dimensioneren en om meerjarige investeringstrajecten op te stellen. Ze geven ook input voor de preventieve onderhoudsprogramma's.

Afkoppelen is een complex gegeven waarbij verschillende partijen elk specifieke acties uitvoeren. Om alle interventies correct op te volgen en te coördineren, ontwikkelde Farys de **opvolgingstool FARIO**. Dat programma fungeert als communicatietool tussen de afkoppelingsmanagers en de studiebureaus en laat toe om dossiers efficiënt op te volgen, te evalueren en bij te sturen. Grote afkoppelingprojecten kunnen opgevolgd worden tot op het niveau van het individuele pand. De implementatie was een voorbeeld van samenwerking tussen interne diensten. Het systeem wordt continu verfijnd om een optimale service te leveren aan klanten en partners.

Het rioleringsbeleid voor Vlaanderen verder vormgeven

Stroomgebiedbeheerplannen met aangepaste reductiedoelstellingen

Op 1 juli 2022 werden de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Een belangrijk onderdeel van die plannen is het definiëren van de reductiedoelen voor de waterlopen in Vlaanderen. Voor de bovengemeentelijke en gemeentelijke riooloperatoren is die doelstelling vertaald in een sanering van IE's (inwonersequivalenten) in specifieke waterlichamen. In het najaar van 2022 onderzochten we met onze deelnemers de impact van de door Vlaanderen vastgestelde reductiedoelen op de investeringsportfoli'o's van de deelnemers. De met de deelnemers afgesproken sanering van de resterende niet gezuiverde woningclusters is in december 2022 gedeeld met Aquafin, die met deze informatie aan de slag gaat om een voorstel van afstemming te maken tussen het bovengemeentelijk versus gemeentelijk investeringsprogramma.

Hemelwater- en droogteplannen (HWDP)

Het klimaat kende de afgelopen jaren extremen met een afwisseling van lange droge perioden en episodes van intense, overvloedige neerslag. Met de Blue Deal zet Vlaanderen maximaal in op het ter plaatse infiltreren van regenwater in de ondergrond. Zo worden vanaf 2024 watergerelateerde subsidies afhankelijk gemaakt van de beschikbaarheid van een hemelwaterplan waarin ook een droogtecomponent vervat zit.

De opmaak van een HWDP is ook een gemeentelijke opdracht. Via een gemeentebeslissing konden de Z-deelnemers de opdracht toewijzen aan Farys, die vervolgens in opdracht van de Z-deelnemer de pen houdt.

Asset management van gemeentelijke rioleringsnetten

Tegen 2027 moet elke gemeente beschikken over een asset management systeem van haar riolering, aangevuld met een toestandkaart van het net en een inspectieplan. Door dat systeem kan op het juiste moment actie worden ondernomen om schade en dure herstellkosten aan riolen te beperken.

Met gerichte inspecties worden riolen gecontroleerd met de gepaste middelen: topkritische met een rijdende camera en hoogkritische riolen met een putcamera.

Farys informeert en begeleidt zijn deelnemers doorheen het volledige traject van inventarisatie, inspectie en specifieke maatregelen.

Op een webinar in maart 2022 kregen deelnemers toelichting bij de methodiek en het plan van aanpak van Farys. Daarna namen accountmanagers contact op om een ontwerp van risicokaart en inspectieplan met de gemeentediensten te bespreken. Na die bespreking werd het plan bijgewerkt en vervolgens eind 2022 ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

Projecten in de kijker in 2022

Heraanleg Oostakkerdorp ontharding en nieuw groen, met respect voor erfgoed

In mei 2022 werd het nieuwe dorpsplein van Oostakker feestelijk ingehuldigd. Zowel de bovenbouw als onderbouw van het plein en de omliggende straten werden grondig aangepakt. Het plein transformeerde van een doodgewone parking tot een **ware buurtuin**. Mooie opsteker na afloop van de werken: de Vereniging Openbaar Groen kende de prijs voor Openbaar Groen toe aan het dorpsplein in de categorie Omgevingsgroen.

“Met veel respect voor het erfgoed werden toch voldoende speelsheid, ontharding en nieuw groen in het project gebracht.” Ook buiten het plein was er aandacht voor ontharding: in een van de aanpalende straten kwamen wadi's (Water Afvoer Drainage Infiltratie) en groene berm.

Er was tijdens de werken veel aandacht voor bereikbaarheid van bewoners en lokale handelaars. Daarenboven werd naar de nabijgelegen site van Volvo Cars een fietscorridor gecreëerd.

Opwaardering Molenbeek in Wemmel

Met de Blue Deal wil de Vlaamse Regering de strijd tegen droogte en waterschaarste structureel aanpakken door grote en kleinere investeringen. Een van de plannen is het investeringsprogramma Natte Natuur. Een schoolvoorbeeld van zo'n project was de opwaardering van de Molenbeek in Wemmel. Samen met de gemeente en het studie-bureau werd gestreefd naar een duurzame oplossing voor de plaatselijke overstromingsproblematiek. De Molenbeek werd lokaal verbreed, waardoor er een extra buffer werd gecreëerd. Ook de hellingsgraad van de Molenbeek werd aangepakt. Met de aanleg van twee wadi's als overstromingsgebied op het nabijgelegen schooldomein, kwam er ook een **nieuw stukje natte natuur** bij. Een win-win, want de kans op wateroverlast wordt aangepakt en het regenwater krijgt meer tijd om te infiltreren.

Heraanleg markt Gavere

De markt van Gavere evolueerde van een 'ruime parkeerplaats' tot een **groenkern met waterpartijen, wandelpaden en zitbanken**. Onder meer door het gebruik van het SDG-wiel van bij de aanvang van het project, is de heraanleg van de markt een typevoorbeeld van hoe elk van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN gericht en nuttig in praktijk kunnen worden omgezet. De uitvoering van de werken volgde op een uitgebreid participatietraject en na grondig archeologisch onderzoek. De afbraakmaterialen van beton en steen werden gerecycleerd en voor de inrichting werden enkel recycleerbare materialen (BENOR en FSC-label) gebruikt.

Blankenberge: wegen maken plaats voor duinen

In Blankenberge werd de A. Ruzettelaan deels **onthard en teruggegeven aan de duinen**. De weg werd over 500 meter een eenrichtingsstraat en het bestaande rijvak met aanliggende parkeerplaatsen is vervangen door een breed fietspad. Er kwam ook een extra duinstrook waarop helmgras werd aangeplant. Dankzij de natuurlijke infiltratie via de duinen is er lokaal geen afvoer van regenwater meer nodig. Over heel het project werden de bestaande parkeerplaatsen vervangen door waterdoorlatende parkeerplaatsen met grasbetontegels.

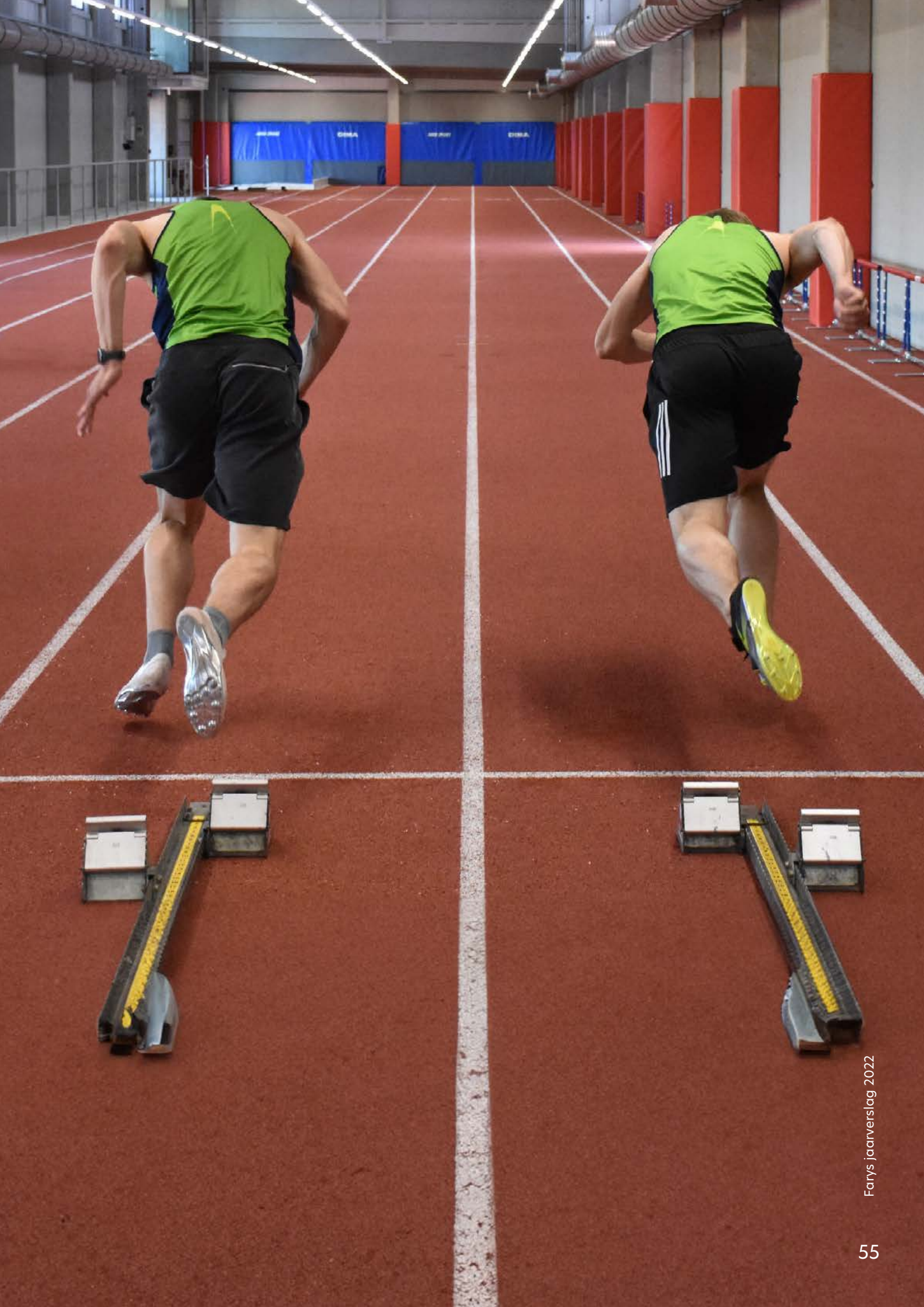
Toekomstgericht rioleringsproject aan de Gentse Dampoort

Met de komst van de Verapazbrug wordt de stadsring verlegd. Die loopt straks niet langer via Dok Noord en Zuid, maar wel via de Afrikalaan en Koopvaardijlaan naar de Dampoort.

Samen met de bovengrondse werken werd ook de **complexe ondergrond aangepakt**. De afwatering van een grote zone ten oosten van de Dampoort komt hier samen en loost momenteel nog gemengd op de collector ter hoogte van de Zwaaiikom. Na deze aanpassing kunnen voor alle opwaartse straten voorzieningen worden getroffen voor het aansluiten van toekomstige gescheiden stelsels. Het regenwater kan via een uitstroomconstructie weglopen naar de Zwaaiikom en het afvalwater naar de collector van Aquafin. Een markante verbetering zowel stroomop- als stroomafwaarts.

Er worden **grote rioleringsbuizen** aangelegd voor regenwater tot diameter 2.000 mm en voor afvalwater tot diameter 1.400 mm. De realisatie dient te gebeuren met persingen door de losse ondergrond en het zettingsgevaar van de spoorwegbrug.

Sport en Facilitair Management

Cijfers

35 deelnemers

23 zwembaden in beheer

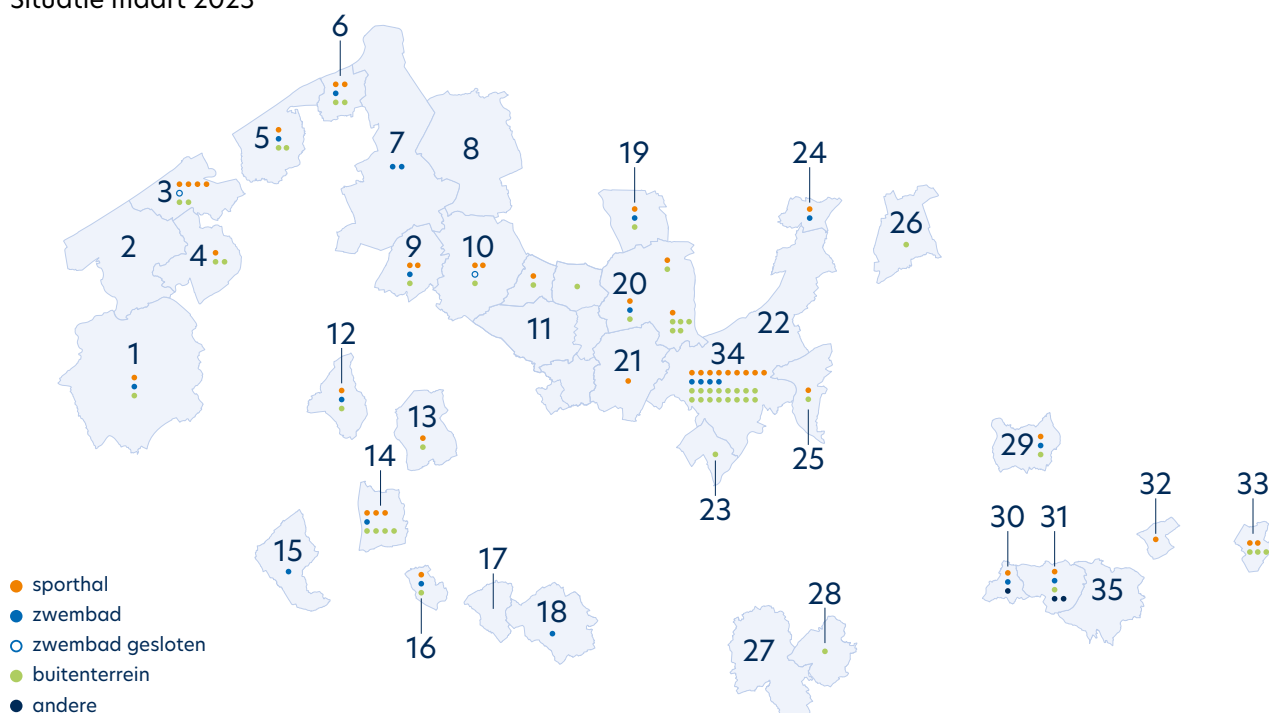
113 sporthallen en
buitenterreinen in beheer

17,8 miljoen euro investeringen

Werkingsgebied

Situatie maart 2023

1. Diksmuide	10. Beernem	19. Eeklo	28. Lierde
2. Middelkerke	11. Aalter	20. Lievegem	29. Lebbeke
3. Oostende	12. Lichtervelde	21. Deinze	30. Liedekerke
4. Gistel	13. Pittem	22. SOGENT Gent	31. Ternat
5. De Haan	14. Izegem	23. De Pinte	32. Wemmel
6. Blankenberge	15. Moorslede	24. Zelzate	33. Machelen
7. Brugge	16. Kuurne	25. Destelbergen	34. Gent
8. Damme	17. Deerlijk	26. Moerbeke	35. Dilbeek
9. Oostkamp	18. Anzegem	27. Brakel	

Activiteiten

Steden en gemeenten willen met hun sportbeleid en publieke sportinfrastructuur tegemoetkomen aan de behoeften van hun inwoners. De uitdaging is om het blijvend tekort aan sportaccommodaties op te vangen en verouderde infrastructuur te renoveren of te vervangen, om sportaccommodaties veilig en efficiënt te onderhouden en te exploiteren. Voor lokale besturen is het niet vanzelfsprekend om dit allemaal zelf te organiseren omdat de specifieke technische vaardigheden daarvoor niet altijd voorhanden zijn.

Sport

Ondersteuning lokaal sportbeleid

Ons bedrijf ondersteunt het lokale sportbeleid door een kwaliteitsvol sport- en recreatieaanbod uit te werken in nauw overleg met deelnemers, leveranciers, lokale sportclubs en sporters. Deelnemers krijgen **ondersteuning** voor het volledige proces van ontwerp van energie-efficiënte nieuwbouw of duurzame renovatie tot en met het technisch onderhoud. De dagelijkse exploitatie van de sportaccommodaties wordt opgenomen, al dan niet met eigen personeel, in overleg met de plaatselijke sportdienst, binnen het opdrachthoudend kader van Farys.

Binnen het kader van haar opdracht biedt Farys een breed gamma aan:

- Exploitatie met eigen personeel of met personeel van de deelnemer (redders, onderhouds- en onthaalpersoneel).
- Administratie, klantenbeheer en promotie.
- Beheer van outsourcing en contracten met dienstverleners.
- Investerings- en financiering.
- Ontwerp- en projectrealisatie voor nieuwbouw en renovatie, facilitair beheer.
- Veiligheid, gezondheid, milieu- en kwaliteitscertificatie.

Exploitatie met gestroomlijnde administratieve processen

We zorgen voor de dagelijkse exploitatie van de sportaccommodaties in beheer, met of zonder eigen personeel. We werken hiervoor met gestroomlijnde administratieve processen.

Het streven naar uniformiteit en schaal-effecten over de accommodaties en deelnemers heen staat centraal. Dat organiseren we zowel op maat als via modelprocessen op basis van onze expertise als kenniscentrum.

Relatiebeheer voor deelnemers

De relatiebeheerders Sport zorgden opnieuw voor gestroomlijnde kanalisering van informatie van en naar de (beleids)verantwoordelijken bij de deelnemers. Dat gebeurt via regelmatige accountvergaderingen waar investerings- en exploitatieplannen aan bod komen, het budgetbeheer wordt besproken en de stand van zaken van de dagelijkse exploitatie wordt overlopen.

De cel Relatiebeheer neemt ook de prospectie op bij interesse van potentiële deelnemers.

Farys maakt ook werk van een eenduidig administratief 'Sportportaal' om de werking voor de deelnemers nog toegankelijker en eenvoudiger te maken.

Duurzaamheid en schaalvoordelen als leidraad

Zowel bij ontwerp, bouw als exploitatie hanteert ons bedrijf **zes basisprincipes** voor duurzaamheid: isolatie, luchtdichtheid, ventilatie met warmteterugwinning, passieve zonnewinsten, energie-efficiënte technieken en hernieuwbare energie.

Daarnaast vormen zowel de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties als de bestaande regelgeving de leidraad voor het realiseren van veilige en gezonde gebouwen die vlot toegankelijk zijn en, als het kan, een multifunctioneel karakter hebben.

Door het grote aantal accommodaties onder beheer van ons bedrijf en de inzet op efficiëntieverbeteringen, genieten deelnemers van interessante prijs- en schaalvoordelen en de kennisdeling van succesvolle concepten.

Facilitair Management

Het departement Facilitair Management staat in voor de bouw, het onderhoud en het beheer van gebouwen en omliggende terreinen van eigen patrimonium en sportaccommodaties in beheer. De medewerkers van het departement geven ook

ondersteuning bij maatwerkdossiers voor de aankoopcentrale van CREAT.

De beschikbare **kennis en expertise in bouwkunde, projectmanagement, duurzame technieken en wetgeving** maakt ons de ideale partner voor het totaalbeheer van gebouwen en omgeving. En dat zowel voor energiebeheer, optimalisatiestudies en audits als voor de volledige projectbegeleiding van nieuwbouw en renovatie. We nemen soms ook de rol op van leidend ambtenaar.

Wat overheidsgebouwen betreft, voert het departement Facilitair Management een **uniform duurzaamheidsbeleid** op het vlak van exploitatie, bouw en renovatie. Daarbij passen we de GRO-duurzaamheidsmeter toe. Dat is een certificering die het Facilitair Bedrijf van de Vlaamse overheid hanteert bij alle overheidsopdrachten om de ambitie op het vlak van duurzaamheid en circulair bouwen te realiseren.

Daarnaast zorgen eigen medewerkers in samenwerking met externe partners ook voor het (preventief) onderhoud van HVAC, zwembadtechnieken, elektriciteit, bouwkundige aspecten en terreinonderhoud, herstel en planmatig onderhoud.

“ Door het grote aantal accommodaties en de inzet op efficiëntie, genieten deelnemers van interessante prijs- en schaalvoordelen.

Projecten in de kijker in 2022

Kenniscentrum voor algemene richtlijnen exploitatie

Ook in 2022 fungeerde ons bedrijf in haar accommodaties als **kenniscentrum** met betrekking tot de handhaving van wetgeving en allerlei maatregelen. Daarnaast zorgden we voor algemene en specifieke richtlijnen en de communicatie en uitwerking ervan op handige dragers. Dit zowel voor de nog resterende COVID-19-maatregelen, richtlijnen voor zuinig energieverbruik als de te volgen wetgeving en processen.

Sportcomplex Calenberg in Diegem

Binnen de bestaande accommodatie was er nood aan **renovatie van de technieken**, meer circulatieruimte en een **betere veiligheid en toegankelijkheid**. Er was ook behoefte aan meer speelmogelijkheden.

Verscheidene duurzame technieken werden toegepast. We rustten het gebouw uit met een lift en een hellende corridor zodat het gebouw en de terreinen eenvoudiger toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers.

Naast het bestaande kunstgrasveld werden twee natuurgrasterreinen vervangen door kunstgras met een 'kurkinfill', wat duurzamer en ecologischer is. Onder de nieuwe kunstgrasvelden werd extra waterbuffering

voorzien. Alle terreinen kregen energiezuinige ledverlichting en er kwamen nieuwe dugouts en een vandalismebestendige omheining. Alle toegangspaden zijn in waterdoorlatende klinkers. Er is ook een recreatiezone met outdoor fitnessstoestellen, een kleine speeltuin en nieuwe planten, struiken en bomen die de site een veel groenere aanblik geven.

Zomerseizoen sport- en recreatiedomein Blaarmeersen Gent

De organisatie om de Blaarmeersen met redderswerking te openen in het voorjaar en tijdens de zomer was opnieuw een uitdaging van formaat. Na twee zomers met heel wat restricties en geboden door COVID-19, zetten Farys en Stad Gent in 2022 extra in op het aanbieden van een veilig en aangenaam verblijf voor gezinnen, jongeren, camping-bezoekers en deelnemers aan sportkampen. Het **gloednieuwe concept** in de strandzone viel op, want de borden en installaties kregen een vrolijk en aantrekkelijk design.

Net als andere jaren werd er een integraal plan van aanpak uitgewerkt. Daarin betrokken we de politie, de stadsdiensten, het openbaar vervoer, securityfirma's en sfeerbeheerders. Sport- en recreatiedomein de Blaarmeersen bleef ook in 2022 niet gespaard van - sterk gemediatiseerde - incidenten. Nog tijdens het zomerseizoen maakten we een grondige analyse voor een **correcte beeldvorming** van de overlast. Aan de hand van de bevindingen verfijnden we de maatregelen tot een samenhangend vast pakket in aanloop naar het zomerseizoen van 2023.

Naast de seizoensgebonden strandwerking werden op de volledige site van de Blaarmeersen het hele jaar door tal van sportactiviteiten georganiseerd. Het aanbod was breed: tennis, indoor sporten, skaten, open fitness, duiklessen en sportkampen voor jong en oud.

Blue Flag

In de Blaarmeersen wappert de 'Blue Flag'. We kregen dit label voor de extra inspanningen die we leveren op vlak van waterkwaliteit, duurzaamheid, veiligheid en dienstverlening.

Slim energie besparen

De energiecrisis in 2022 is niemand ontgaan. Ook onze sportaccommodaties ontsnapten niet aan de **explosieve stijging van de energieprijzen**.

Het antwoord van Farys begon jaren terug al, met systematische renovatie, investering in zonnepanelen, ledverlichting, automatische warmteregeling ... en een langetermijn-aankoopstrategie voor gas en elektriciteit.

In het najaar van 2022 schakelde ons bedrijf een versnelling hoger. We herprogrammeerden onze technische installaties waar mogelijk en betrokken zowel onze medewerkers als de bezoekers bij de inspanningen. Onder de slogan 'samen voor 100 % impact' informeren én sensibiliseren we sindsdien met affiches rond verluchting, verlichting, verwarming en water. Want ook kleinere inspanningen hebben een impact op het energieverbruik.

Green deal sportterreinen

Begin 2022 ging de Green Deal Sportterreinen officieel van start. Ons bedrijf was vanaf de opstart betrokken als co-creator en is een actieve speler binnen deze Green Deal.

De Green Deal Sportterreinen is een vrijwillige overeenkomst tussen (privé) partners en de Vlaamse overheid om samen een groen project te starten. Er wordt gestreefd naar **kwantitatieve, gezonde en klimaatbestendige buitensportdomeinen** met een positieve impact op natuur, gebruiker en omgeving. Dat realiseren de partners door oplossingsgerichte samenwerkingsverbanden in en met het werkveld en overheden. Buitensportdomeinen worden benaderd als een totaal (eco)systeem waarbij iedereen betrokken wordt bij het ontwerp, de aanleg, het beheer en het gebruik.

Extra laadinfrastructuur bij sporthallen en zwembaden

Om aan de toenemende vraag naar elektrische laadpalen tegemoet te komen, besliste het Gentse stadsbestuur om niet enkel het publieke maar ook het semipublieke domein te voorzien van **laadpalen**. Hiervoor werden 13 vrij toegankelijke parkings aan sportaccommodaties, beheerd door ons bedrijf, uitgekozen. In totaal gaat het om 70 normaalladers (140 *charge point equivalents*) en 14 snelladers (125 *charge point equivalents*). Farys faciliteerde zowel

Binnen de Green Deal werkten we verschillende testcases uit op het vlak van bodembeheer, waterbeheer en biodiversiteit. Zo waren er op (sport)terreinen die we beheren **testcases** met een maairobot en met een onkruidrobot, die onkruid detecteert en uitboort. Er loopt ook een project waarbij traditionele kunstbemesting wordt vervangen door mycorrhiza, een samenlevingsvorm van schimmels en planten via de wortels. Deze samenlevingsvorm heeft verschillende positieve effecten op de grasmatten. Wat waterbeheer betreft gingen we onder meer aan de slag met Vlakwa voor de buffering van regenwater in de fundering van kunstgrasvelden, zodat het water kan hergebruikt worden voor de irrigatie van natuurgrasvelden.

het technische project rond de benodigde stroominfrastructuur als de aanstelling van de Charge Point Operator, de latere beheerder van de laadpalen. De concessie werd gegund aan TotalEnergies, die de kosten draagt voor de aankoop, aansluiting, plaatsing, exploitatie en onderhoud van de laadpalen.

Sinds 1 oktober 2022 zijn er 51 normaalladers en 6 snelladers in dienst. Eind juni 2023 zijn alle laadpalen operationeel.

Masterplan kantoor- en logistieke gebouwen Gent

Voor de nieuwe huisvesting van de administratieve diensten die nu verspreid liggen over vier sites (Stropstraat, ICC, Nederzwijsnaarde en Moutstraat) en de logistieke infrastructuur voor Productie en Transport, momenteel aan de Stropkaai, werd in 2021 een masterplan opgestart.

De bedoeling is om enerzijds de **administratieve sites te centraliseren** in een nieuw op te richten gebouw op 'The Loop' naast Flanders Expo Gent. Anderzijds worden de technische en de logistieke activiteiten van Domeindiensten Gent, het Centraal Magazijn en Productie en Transport gebundeld op één site.

In het masterplan worden nieuwe inzichten inzake werkomgeving, mobiliteit, afwisseling tussen kantoor- en thuiswerk, ... meegenomen in de vormgeving van een nieuwe werkplek voor de medewerkers.

Administratieve kantoorgebouwen

De Watergroep, waar we sinds 2022 nauwer mee samenwerken onder de vlag Waterunie, kent een gelijkaardige uitdaging voor hun Gentse kantooraccommodatie. Ons bedrijf en De Watergroep kwamen tot de logische vraag of twee grote kantoorgebouwen in Gent de meest duurzame en efficiënte keuze is gezien de strategische samenwerking tussen de twee bedrijven. Aan de bouwpromotor werd dan ook gevraagd om de bijkomende kantoorbehoefte van De Watergroep (2.000 m²) mee te integreren in het nieuwe gebouw op 'The Loop'. Onze Raad van Bestuur en die van De Watergroep keurden 24 en 25 november 2022 de **gezamenlijke plannen** goed.

Logistieke diensten

De complexe **behoeftestudie** voor de uitbreiding van het technisch logistiek centrum in Zwijnaarde werd afgerond. In de loop van 2023 zal de markt geconsulteerd worden.

Bijlagen

Financieel rapport

Jaarrekening

Financiering

Bestuur en management

Financieel rapport

Jaarrekening

1. Maatschappelijke resultatenrekening

(in k€)	2022	2021
Bedrijfsopbrengsten	538 073	486 004
Omzet	453 987	426 721
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname) (+) (-)	600	654
Geproduceerde vaste activa	37 201	30 861
Andere bedrijfsopbrengsten	45 958	27 557
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	327	211
Bedrijfskosten	482 528	429 050
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	224 082	198 009
Diensten en diverse goederen	82 515	68 746
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	85 688	77 064
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	78 101	74 977
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen) (+) (-)	1 106	1 990
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen) (+) (-)	-480	-3 319
Andere bedrijfskosten	7 391	6 899
Niet-recurrente bedrijfskosten	4 126	4 684
Bedrijfswinst	55 544	56 954
Financiële opbrengsten	5 080	4 702
Financiële kosten	31 729	31 581
Winst van het boekjaar, voor belasting	28 895	30 075
Belastingen op het resultaat	207	156
Te bestemmen winst van het boekjaar	28 688	29 919

2. Maatschappelijke balans

(in k€)	2022	2021
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	19 679	18 129
Materiële vaste activa	2 997 039	2 888 045
Financiële vaste activa	4 467	4 452
Vlottende activa		
Vorderingen op meer dan één jaar	-	-
Vorderingen en bestellingen in uitvoering	12 209	10 653
Vorderingen op ten hoogste één jaar	190 630	131 372
Geldbeleggingen	-	-
Liquide middelen	5 087	4 510
Overlopende rekeningen	140 951	131 388
Totaal van de activa	3 370 062	3 188 549
Eigen vermogen	1 800 168	1 731 596
Voorzieningen	17 281	17 761
Schulden		
Schulden op meer dan één jaar	1 125 599	1 111 782
Schulden op ten hoogste één jaar	415 147	311 443
Overlopende rekeningen	11 867	15 967
Totaal van de passiva	3 370 062	3 188 549

3. Toelichting bij de maatschappelijke jaarrekening

Bedrijfsopbrengsten

Toename (afname) bedrijfsopbrengsten

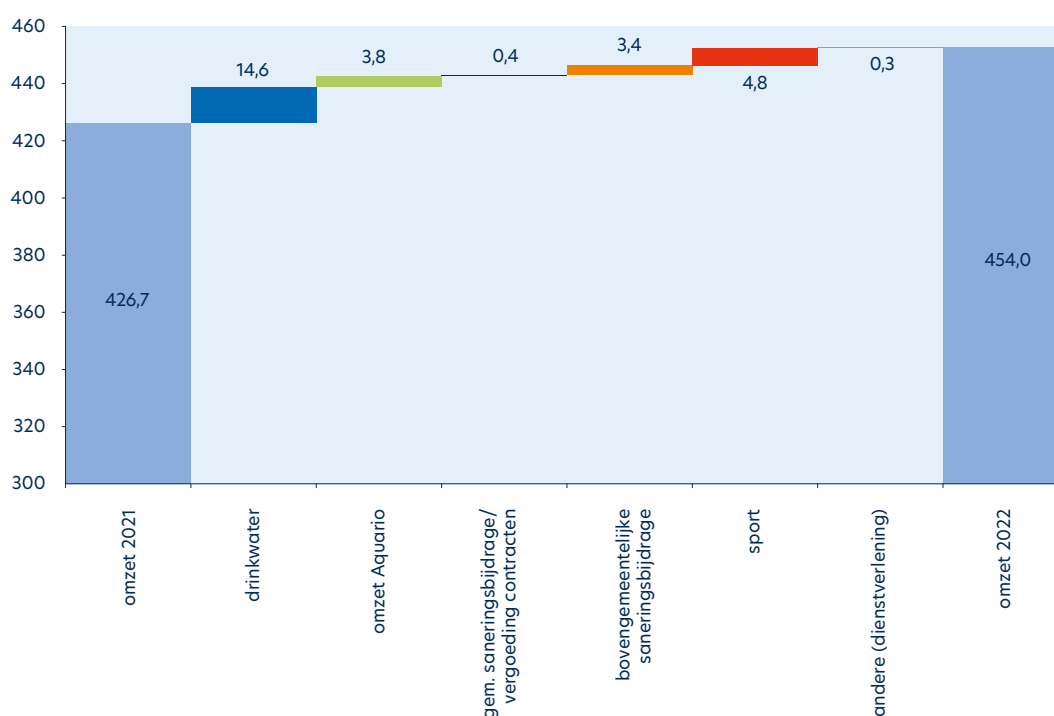
(in k€)	2022	2021
Omzet	453 987	426 721
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname)	600	654
Geproduceerde vaste activa	37 201	30 861
Andere bedrijfsopbrengsten	45 958	27 557
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	327	211
Totaal van de activa	538 073	486 004

De combinatie van de tariefaanpassingen van de integrale waterfactuur samen met een stijging van de verkochte hoeveelheden hebben een impact op de rubriek 'Omzet'.

De totale bedrijfsopbrengsten zijn ten opzichte van 2021 met k€ 52 069 gestegen tot k€ 538 073, in hoofdzaak door de stijging van de omzet in drinkwater.

De rubriek 'Andere bedrijfsopbrengsten' omvat voornamelijk de werkingstoelage van het Minafonds in het kader van de bovengemeentelijke sanering die met k€ 17 975 gestegen is.

Evolutie omzet (in M€)

Diensten en diverse goederen

(in k€)	2022	2021
Huur, onderhoud en herstellingen, materialen	20 357	18 212
Aankopen elektriciteit, gas, water	16 405	8 841
Diverse andere aankopen (licenties, communicatie, administratie)	8 481	8 458
Diverse diensten en erelonen	27 547	25 241
Interimpersoneel en ter beschikking gestelde personen	852	1 244
Andere	8 874	6 750
Totaal van de activa	82 515	68 746

De 'Diensten en diverse goederen' stijgen met k€ 13 769 tegenover 2021 tot k€ 82 515. De stijging is voornamelijk toe te wijzen aan de stijging van de energiekosten en de onderaannemers. De andere kosten zijn eveneens onderhevig aan de indexaties in 2022.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen

(in k€)	2022	2021
Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	57 859	51 960
Sociale zekerheidsbijdragen	11 263	9 994
Andere personeelskosten	2 350	2 206
Ouderdoms- en overlevingspensioenen	14 216	12 904
Totaal van de activa	85 688	77 064

Het aantal personeelsleden per einde boekjaar, berekend in voltijds equivalenten, bedraagt 954,6 t.o.v. 929,2 in 2021. Opvallend in 2022 waren de meerdere spilindexoverschrijdingen die voor een significante loonkostverhoging gezorgd hebben.

Financiële resultaten

(in k€)	2022	2021
Opbrengsten uit financiële vaste activa	-	28
Opbrengsten uit vlottende activa	-	-
Andere financiële opbrengsten	5 080	4 674
Niet-recurrente financiële opbrengsten	-	-
Financiële opbrengsten	5 080	4 702
Kosten van schulden	30 941	30 785
Andere financiële kosten	788	796
Niet-recurrente financiële opbrengsten	-	-
Financiële kosten	31 729	31 581

De financiële opbrengsten werden hoofdzakelijk gerealiseerd via de rubriek 'Andere financiële opbrengsten'. Deze rubriek omvat in de eerste plaats de in resultaatneming van kapitaalsubsidies. De financiële kosten zijn het gevolg van de rente op opnames bij kredietinstellingen en de rente verbonden aan de private plaatsingen bij institutionele beleggers.

Financiële vaste activa

(in k€)	2022	2021
Verbonden ondernemingen	4 014	4 014
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	121	90
Andere	332	347
Totaal	4 467	4 451

Farys en De Watergroep hebben in 2022 Waterunie opgericht om gezamenlijk een duurzaam, veerkrachtig, toekomstgericht, efficiënt en kwaliteitsvol waterbeleid te ontwikkelen en een aantal specifieke projecten te realiseren, die bijdragen aan een integraal waterbeleid binnen de gebieden waar beide waterbedrijven actief zijn.

Materiële vaste activa

(in k€)	Totaal
Aanschaffingswaarde op 31 december 2021	2 920 944
Aanschaffingen	190 117
Andere	-33 625
Aanschaffingswaarde op 31 december 2022	3 077 436
Meerwaarden op 31 december 2021	644 553
Geboekt	-
Andere	-2 152
Meerwaarden op 31 december 2022	642 401
Afschrijvingen en waardeverminderingen op 31 december 2021	677 452
Afschrijvingen	75 928
Andere	-30 582
Afschrijvingen en waardeverminderingen op 31 december 2022	722 798
Boekwaarde materiële vaste activa op 31 december 2022	2 997 039

Het balanstotaal stijgt voornamelijk door de investeringen in leidingenstelsels voor drinkwater en afvalwater en infrastructuur opgericht in het kader van de divisie sport.

Vorraden

(in k€)	2022	2021
Vorraden	6 934	5 977
Bestellingen in uitvoering	5 275	4 675
Totaal	12 209	10 653

De stijging van de materiaalkost weerspiegelt zich ook in de hogere waarde van de voorraad en de bestellingen in uitvoering.

Vorderingen op ten hoogste één jaar

(in k€)	2022	2021
Handelsvorderingen	115 045	90 918
Overige vorderingen	75 585	40 454
Totaal	190 630	131 372

De uitstaande handelsvorderingen stijgen enerzijds door het effect van de indexatie van de integrale waterfactuur en anderzijds door de stijging van de vordering op de deelnemers in het kader van hun tussenkomst in de sportactiviteit (indexatie kosten en investeringen). De overige vorderingen stijgen door de evolutie van de te ontvangen subsidies in het kader van de zuiveringsactiviteit.

Eigen vermogen

(in k€)	2022	2021
Inbreng	636 981	637 642
Herwaarderingsmeerwaarden	567 864	575 038
Reserves	399 606	363 743
Kapitaalsubsidies	195 717	155 173
Totaal	1 800 168	1 731 596

De evolutie van de inbreng is toe te schrijven aan de divisie sport. De beschikbare reserves stijgen ingevolge de verwerking van de afgeschreven herwaarderingsmeerwaarden en de resultaatverwerking van het boekjaar 2022 en worden aangewend voor autofinanciering.

Voorzieningen

(in k€)	2022	2021
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	1 225	1 223
Grote herstellings- en onderhoudswerken	3 690	4 141
Overige risico's en kosten	12 366	12 397
Totaal	17 281	17 761

De voorzieningen vertonen een daling als gevolg van een update van de lopende risico's.

Schulden

Schulden op meer dan één jaar

(in k€)	2022	2021
Kredietinstellingen	874 982	826 928
Overige leningen	207 250	234 250
Overige schulden	43 368	50 604
Totaal	1 125 600	1 111 782

Er zijn twee nieuwe leningen opgenomen bij banken voor een totaal van € 100 miljoen. De rubriek 'Overige schulden' omvat voornamelijk schulden ten opzichte van deelnemers als gevolg van diverse inbrengen van gebruiksrechten op installaties.

Schulden op ten hoogste één jaar

(in k€)	2022	2021
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	83 703	80 333
Financiële schulden: kredietinstellingen	117 000	42 000
Handelsschulden	55 388	41 697
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	111 573	102 162
Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	12 655	21 330
Overige schulden	34 828	23 921
Totaal	415 147	311 443

Financiering

Positionering

Farys is in de eerste plaats een netwerkbedrijf met een net van drinkwaterleidingen en rioleringen. Drinkwater wordt geproduceerd, aangevoerd en gedistribueerd. Afvalwater wordt afgevoerd.

Kenmerkend voor een netwerkbedrijf is de vereiste kapitaalsintensieve infrastructuur. Dit komt financieel tot uiting in de balans van Farys. Het gewicht van de materiële vaste activa in de balans is typisch. Deze staan in voor ca. 89 % van het balanstotaal (€ 3,4 miljard).

- Het gros van de materiële vaste activa heeft te maken met de wateractiviteiten: drinkwater- en rioleringsinfrastructuur. Concreet gaat het om productiewatercentra, leidingen, watertorens, reservoirs, huisaansluitingen, kortom netwerkinfrastructuur met een lange levensduur en dito afschrijvingstermijnen.
- De overige materiële investeringen worden gevormd door sportinfrastructuur, gebouwen en materieel.

De lange levensduur van de ingezette activa, gekoppeld aan het huidige regulator kader op het vlak van de prijszetting, impliceert dat Farys over belangrijke financiële middelen moet beschikken om dergelijke netwerken aan te leggen. De prijszetting van de levering van drinkwater dient immers gemotiveerd te worden aan de bevoegde Regulator. De aangelegde netwerkactiva worden met andere woorden op lange termijn doorgerekend aan de eindklant, wat impliceert dat de terugverdientermijn van de investering lang is.

Om haar financieringsbehoefte in te vullen, doet Farys in eerste instantie een beroep op autofinanciering en in tweede instantie op vreemde middelen.

Schuldfinanciering

Voor het aantrekken van financiering volgt Farys al een aantal jaren een tweesporenbeleid. Enerzijds worden er middelen aangetrokken via bankfinanciering en anderzijds via de uitgifte van effecten via het lopende MTN-programma ('Medium Term Note'). Op die manier reduceert Farys haar afhankelijkheid van één bepaald kanaal en wordt de financiering gediversifieerd over verschillende financierders.

Om de financiering af te stemmen op de kenmerken van de activiteiten van Farys is er een voorkeur voor langlopende financiering. Op die manier is er een spiegel tussen de levensduur (en de terugverdientermijn) van de activa en de looptijd van de lening. Voorgaande neemt uiteraard niet weg dat er ook gebruik wordt gemaakt van kortlopende kredieten. Dit gebeurt in de aanloop van de opname van een langlopend krediet, dat klassiek wordt opgenomen voor een groter bedrag.

In de praktijk wordt er voor de langlopende financiering gekozen voor vaste rentevoeten.

Schuldenprofiel 2022

In boekjaar 2022 werd er op lange termijn € 100 miljoen aan financiering aangetrokken via bankleningen aan een vaste rentevoet.

Het aandeel van korte termijnfinanciering bleef heel beperkt (3,5 % van het balanstotaal).

De financiële schulden ten aanzien van financierders en deelnemers per 31 december 2022 bedroegen € 1 326 miljoen. Ten aanzien van financierders is 73 % ingevuld via bankfinanciering en 27 % via institutionele beleggers (banken, verzekeringsinstellingen, ...). De institutionele beleggers beleggen zowel in kortlopend papier (zgn. 'commercial paper') als in langlopend papier van Farys.

Financiële schulden tegenover financierders en deelnemers op lange termijn

(in k€)	Uitstaand saldo 31/12/2022
Kredietinstellingen	874 982
Medium Term Notes	207 250
Schulden deelnemers	43 368
Totaal	1 125 600

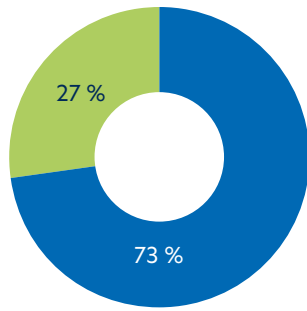
(in k€)	Uitstaand saldo 31/12/2021
Bankleningen	826 928
Medium Term Notes	234 250
Schulden deelnemers	50 604
Totaal	1 111 782

Financiële schulden tegenover financierders en deelnemers op korte termijn

(in k€)	Uitstaand saldo 31/12/2022
Kredietinstellingen > 1 jr die binnen 1 jr vervallen	49 421
Medium Term Notes > 1 jr die binnen 1 jr vervallen	27 000
Schulden deelnemers > 1 jr die binnen 1 jr vervallen	7 282
Kredietinstellingen < 1 jr	11 000
Commercial paper	106 000
Totaal	200 703

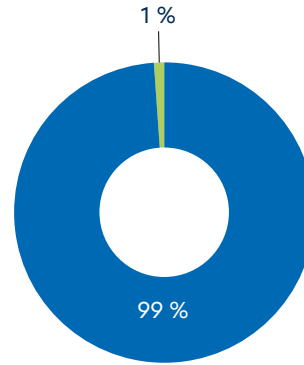
(in k€)	Uitstaand saldo 31/12/2021
Kredietinstellingen > 1 jr die binnen 1 jr vervallen	40 238
Medium Term Notes > 1 jr die binnen 1 jr vervallen	32 750
Schulden deelnemers > 1 jr die binnen 1 jr vervallen	7 345
Kredietinstellingen < 1 jr	-
Commercial paper	42 000
Totaal	122 333

Samenstelling financiële schuld

- 74 % Bankfinanciering
- 26 % Institutionele beleggers

Intrestvoeten uitstaande financiële schuld

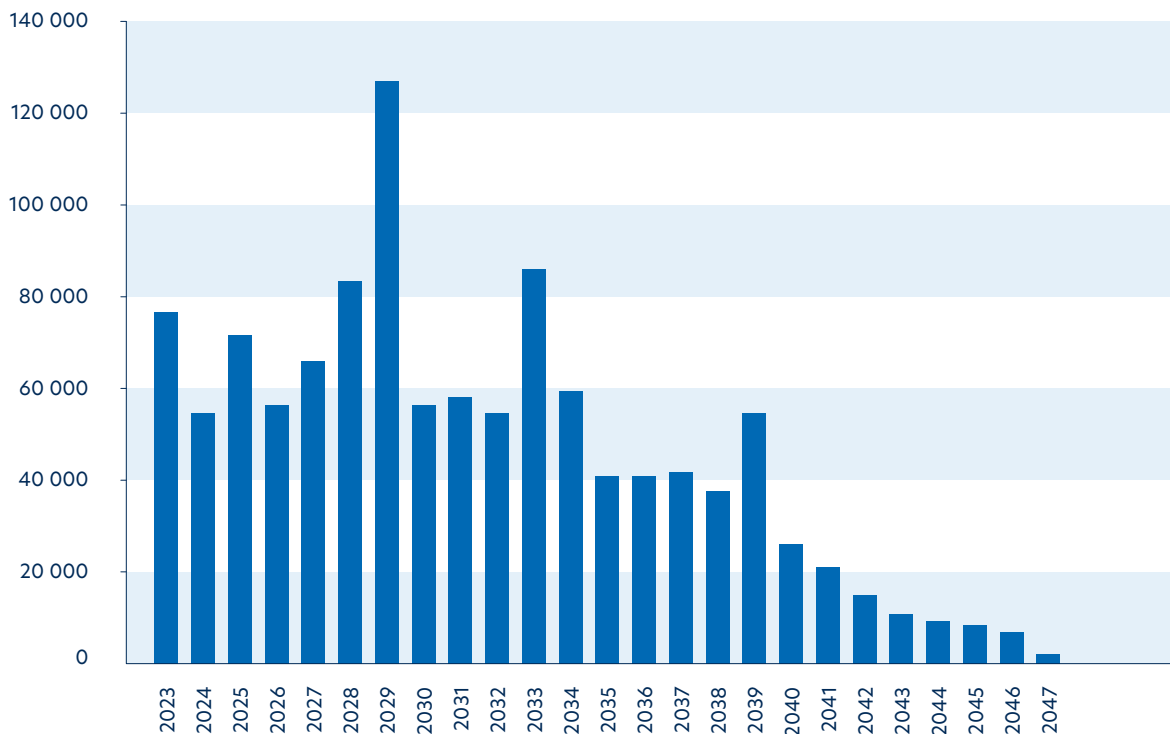

- 99 % Vaste rentevoet
- 1 % Herzienbare rentevoet

Het kortlopend papier is veelal op looptijden tot 12 maanden. De voorwaarden zijn zeer aantrekkelijk en het papier kan vlot geplaatst worden bij institutionele investeerders. De looptijden waarop Farys financieringen afsluit, zijn lang. Dit komt tot uiting in het

maturiteitsprofiel. Door de diversificatie naar MTN-notes op lange termijn zijn er ook terugbetalingspieken in het profiel, aangezien deze leningen 'in bullet' worden terugbetaald.

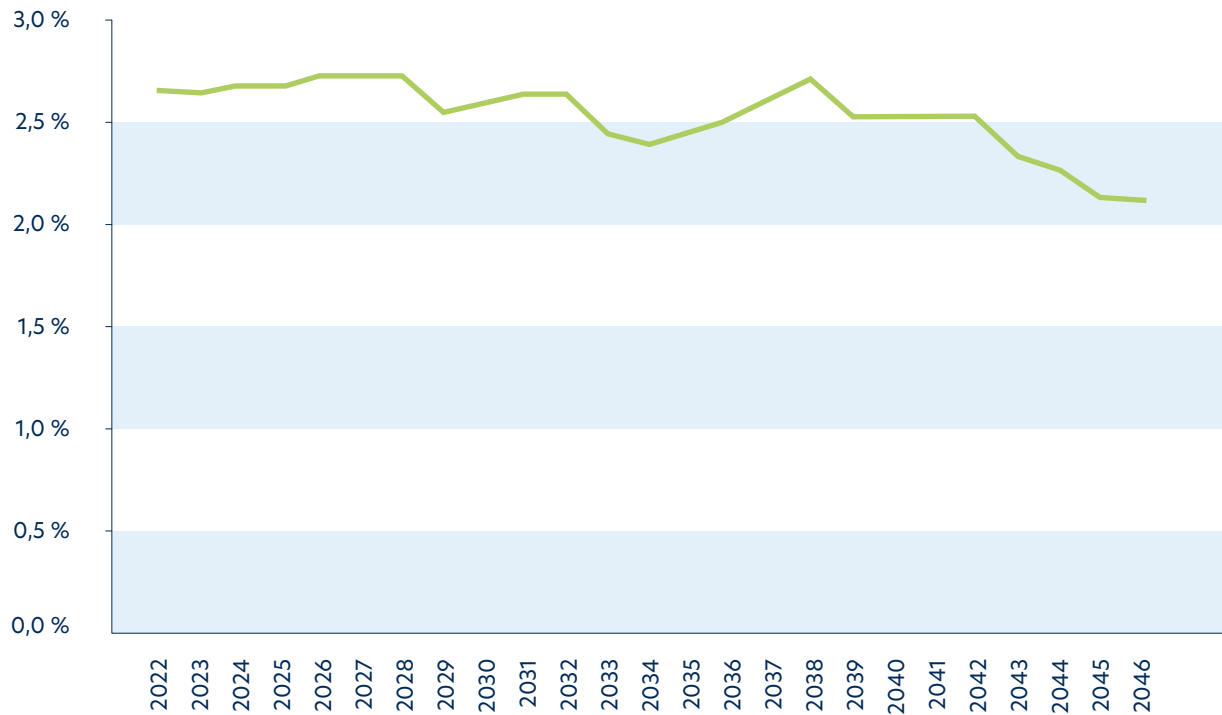
Maturiteitsprofiel schuldenfinanciering

De huidige gewogen rentevoet situeert zich iets boven de 2,6 %. Tenslotte dient ook opgemerkt te worden dat Farys zich tot nu steeds heeft gefinancierd zonder

een beroep te doen op een waarborg door de deelnemers. Bovendien werden activa noch in hypotheek of borg gegeven.

Gewogen gemiddelde intrest op uitstaande schulden (in %)

Bestuur en management

Raad van Bestuur*

Christophe PEETERS	Voorzitter	Bert MISPLON	Bestuurder
Jan FOULON	Ondervoorzitter	Philip PIERINS	Bestuurder
Hina BHATTI	Bestuurder	Goedele UYTTERSROT	Bestuurder (vanaf 17 juni 2022)
Eddy DEKNOPPER	Bestuurder	Silke VAN VAERENBERGH	Bestuurder
Filip DEMEYER	Bestuurder	Freddy VAN DE PUTTE	Bestuurder (tot 16 juni 2022)
Frank DE MULDER	Bestuurder	Philippe VERLEYEN	Bestuurder
Wim DESLOOVERE	Bestuurder	Matthijs VERSCHRAEGEN	Lid met raadgevende stem
Frank DE VIS	Bestuurder (vanaf 17 juni 2022)	Figurad Bedrijfsrevisoren bvba, vertegenwoordigd door	
Esther INGABIRE	Bestuurder		
Martine MATTHYS	Bestuurder	Tim VAN HULLEBUSCH	Commissaris (tot 16 juni 2022)
		Bart MEGANCK	Commissaris (vanaf 17 juni 2022)

Directie en managementteam

Marleen PORTO-CARRERO	Algemeen directeur	Marleen DIERICKX	Directiemanager
Tom DEVOS	Adjunct algemeen directeur	Ine GODEFROID	Directiemanager
Ann FAUCONNIER	Directeur	Wim JACOBS	Directiemanager
Dirk VERBEELEN	Directeur	Catherine MEYVAERT	Directiemanager
Paul BALLINCKX	Directiemanager	Inge OPREEL	Directiemanager
Bart DE BORLE	Directiemanager	Bruno PESSENDORFFER	Directiemanager
Karel DECEUKELEIR	Directiemanager	Martin WOLLAERT	Directiemanager
Hyacintha DE Vlieghe	Directiemanager	Pascale AERTS	Secretaris Raad van Bestuur, directiemanager

(*) Situatie 1 maart 2023

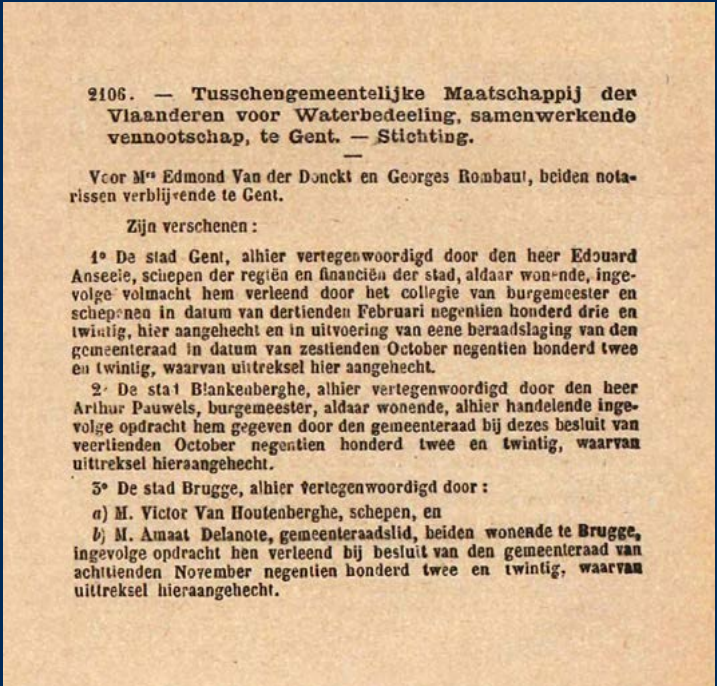

100 TmVw

1923

2106. — Tusschengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeeling, samenwerkende vennootschap, te Gent. — Stichting.

Voor Mrs Edmond Van der Donckt en Georges Rombaut, beiden notarissen verblijvende te Gent.

Zijn verschenen :

1° De stad Gent, alhier vertegenwoordigd door den heer Edouard Anseele, schepen der regiën en financiën der stad, aldaar wonende, ingevolge volmacht hem verleend door het collegie van burgemeester en schepenen in datum van dertienden Februari negentien honderd drie en twintig, hier aangehecht en in uitvoering van eene beraadslaging van den gemeenteraad in datum van zestienden October negentien honderd twee en twintig, waarvan uittreksel hier aangehecht.

2° De stad Blankenberghe, alhier vertegenwoordigd door den heer Arthur Pauwels, burgemeester, aldaar wonende, alhier handelende ingevolge opdracht hem gegeven door den gemeenteraad bij dezes besluit van veertienden October negentien honderd twee en twintig, waarvan uittreksel hieraangehecht.

3° De stad Brugge, alhier vertegenwoordigd door :

- a) M. Victor Van Houtenberghe, schepen, en
- b) M. Amaat Delanote, gemeenteraadslid, beiden wonende te Brugge, ingevolge opdracht hen verleend bij besluit van den gemeenteraad van achttienden November negentien honderd twee en twintig, waarvan uittreksel hieraangehecht.

Hoe het begon

De Compagnie Intercommunale des Flandres (C.I.F.) wordt omgedoopt tot Tusschengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeeling in 1923. De stichtersgemeenten van die samenwerkende vennootschap zijn Aalst, Blankenberge, Brugge, Dendermonde, Gent, Oostende, Sint-Gillis-Dendermonde, Sint-Niklaas en Wetteren.

1927

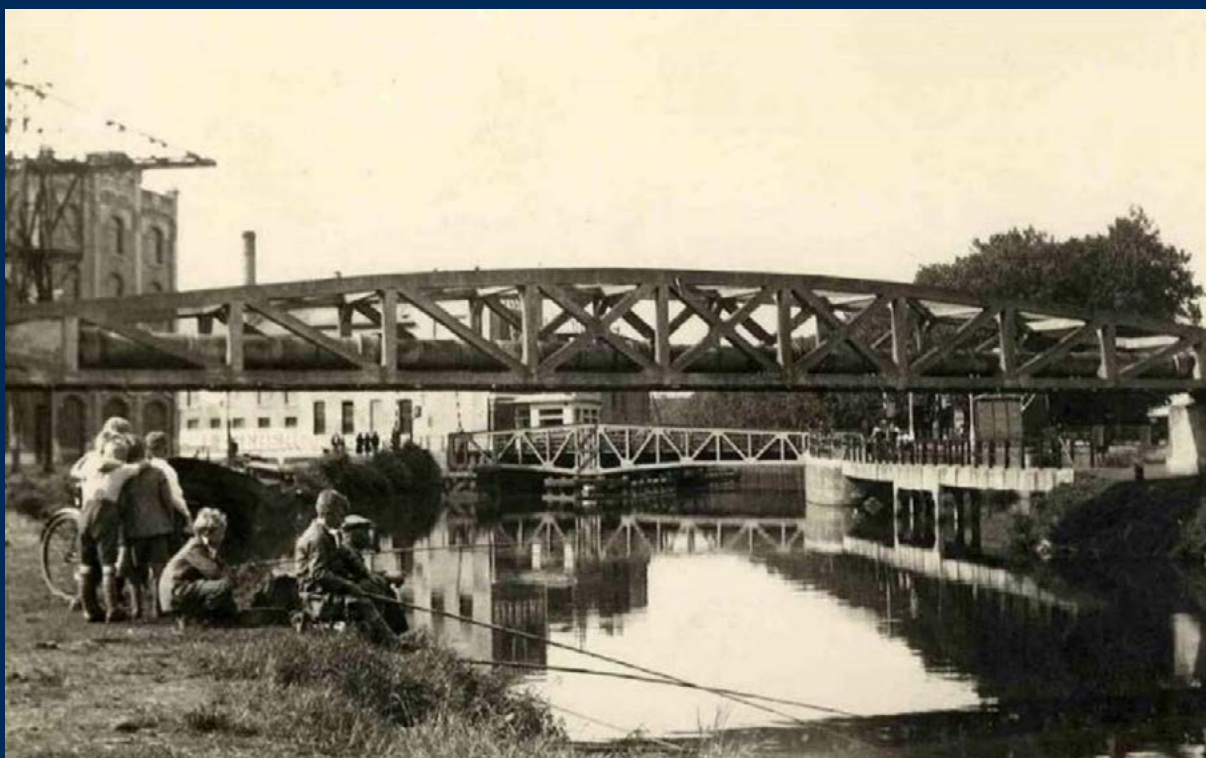

* * **Zwemmen in erfgoed**

Met zwembad Van Eyck beheren we niet alleen het oudste overdekte zwembad van ons land, maar ook een beschermd monument. Het werd in 2001 grondig gerestaureerd, waardoor de prachtige art-deco-inrichting helemaal tot haar recht komt.

Foto © Stad Gent en Collectie Archief Gent

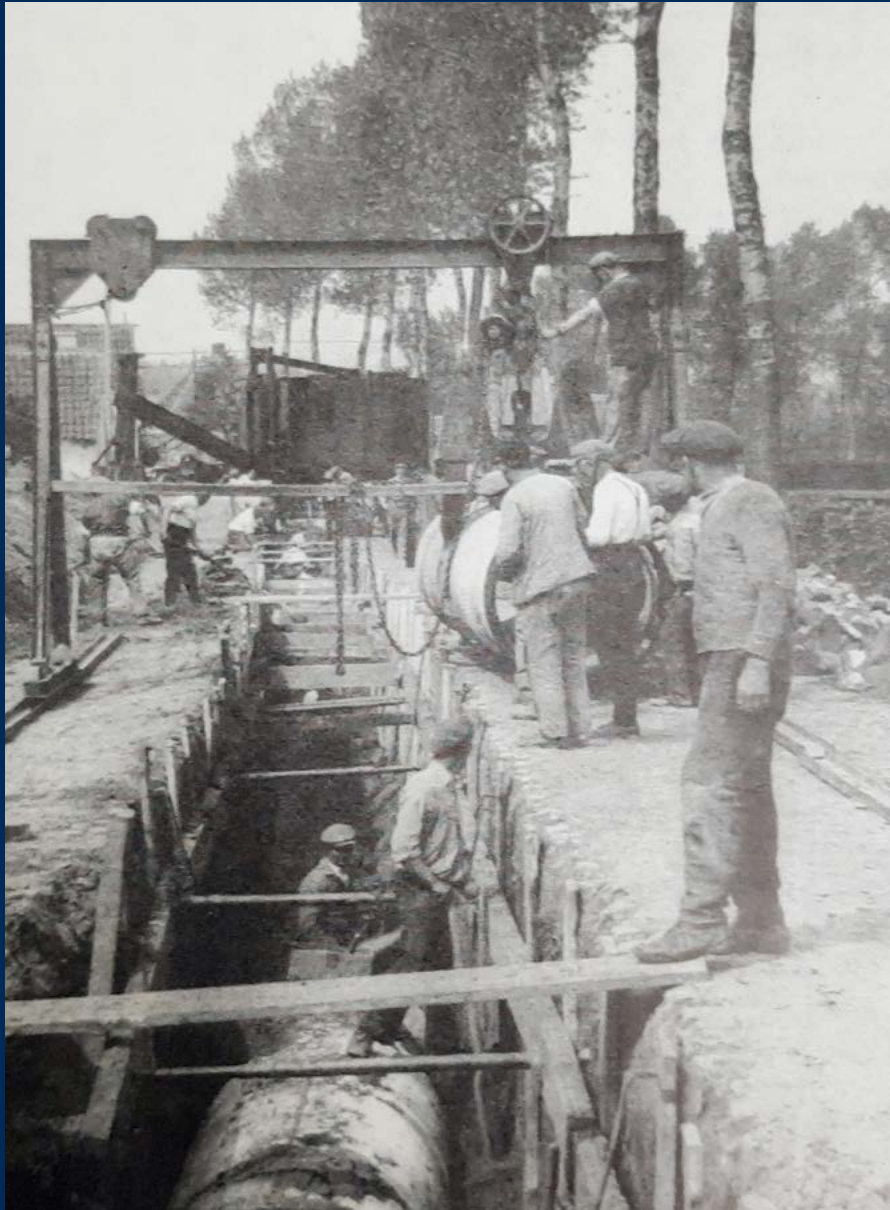
✦ ✦ **Onze eerste toevoerleiding**

Op deze oude foto van rond het jaar 1930 zie je vissende en spelende kinderen ter hoogte van de Zeebergkaai aan de oevers van de Dender. Bovenop de brug zie je een toevoerleiding. Het is een stukje van de leiding Ukkel-Oostende, de allereerste toevoerleiding van ons bedrijf. Dit stuk leiding en de speciaal daartoe gebouwde brug dateren van rond 1921. Vandaag ligt de leiding niet meer boven maar onder de Dender.

1930

* * **Werken onderbroken door ... oorlog**

Eind van de jaren 1930 nam het waterverbruik toe, vooral tijdens de zomer. Daarom startte TMVW aan nieuwe boorputten in de krijtlaag van het Hainebekken. Een nieuwe hoofdleiding moest het water van Hautrage naar Gent brengen. Maar de Tweede Wereldoorlog gooide roet in het eten. De werken aan de leiding Hautrage-Gent werden al op 27 oktober 1939 toevertrouwd aan de aannemers, maar de leiding kon pas op 30 maart 1946 in dienst gesteld worden.

1946

* * **Op zoek naar nieuwe bronnen**

Het eerste water uit Hautrage bereikte Gent en er kwam een verbinding met de bestaande leiding Ukkel-Oostende. Daardoor konden we meer steden en gemeenten van water voorzien. Al snel moeten we op zoek naar nieuwe bronnen, want door de opkomst van industrie groeide de vraag naar drinkwater.

1947

* * **Borluutstraat**

In 1947 vertelt het jaarverslag: *“Er wordt overgegaan tot de aankoop van een eigendom gelegen Borluutstraat 18 te Gent, wat aan de intercommunale toelaten zal eerlang al hare burelen onder eigen dak samen te brengen.”*

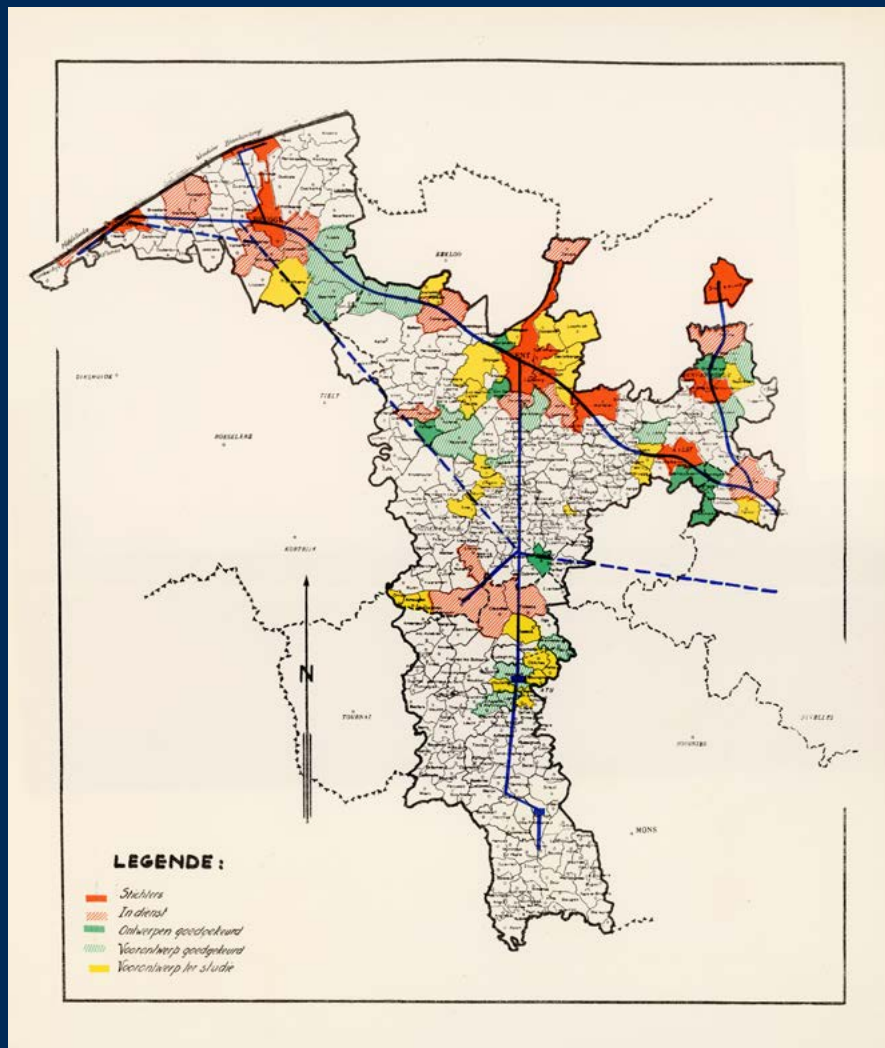
De Borluutstraat heet nu Belfortstraat.

1951

* * Van toevoer naar distributie

TMVW voerde tot nu het drinkwater tot aan de gemeentelijke grenzen. Vanaf 1951 brengen we het drinkwater tot bij de klanten thuis en staat TMVW ook in voor de distributie. In het jaarverslag van 1951 verschijnt voor het eerst een kaart van onze 'invloedszone'.

1954

✦ ✦ Rivieren doorkruisen

Bij de aanleg van ons toevoernet kwamen we al eens obstakels tegen, zoals een spoorweg of een rivier. Vroeger doorkruisten we een rivier met behulp van zinkers. Die werden bovengronds aan elkaar gelast en neergelaten tot op de bodem van de rivier. Duikers legden zakjes zandcement op de zinker om die te beschermen en zodat die niet zou drijven. De foto werd gemaakt bij de aanleg van de leiding Elst-Brugge in 1954. Vandaag leggen we leidingen niet meer in maar onder de rivier, door middel van persing.

✦ ✦ **TMVW op de Jaarbeurs**

De Gentse Jaarmis wordt qua prestige in één adem genoemd met de Floraliën, de Gentse Feesten en de 6-daagse. Ook TMVW nam decennialang deel aan die jaarlijkse hoogmis voor het Gentse bedrijfsleven. In 1957 toonden we er deze reliëfkaart van ons werkingsgebied.

1957

1966

✦ ✦ **Nieuw labo Stropstraat 1**

In 1963 richtten we aan Stropkaai 13 tijdelijk een analyseruimte in ter grootte van een eenkamerappartement. Het eerste 'eigen' labo van TMVW! Daarvoor huurden we de infrastructuur en uitrusting van de eetwareninspectie van Stad Gent. Eind 1966 namen we een nieuw labo in gebruik in Stropstraat 1. Sinds 2004 zit ons labo op de huidige plek uitkijkend op de Stropkaai.

1973

✦ ✦ **Bezoek aan het ontziltingsstation**

De T.M.V.W. komt de eer toe als eerste waterleidingbedrijf het initiatief genomen te hebben, samen met de private sector, om een proefinstallatie voor ontzilting van zeewater te realiseren. Dat stond in de speech van minister De Saeger toen we 50 jaar TMVW vierden in 1973. Sindsdien ontwierpen en testten we volop manieren om drinkbaar water te maken uit zeewater. Ook prins Albert bezocht ons ontziltingsstation dat jaar.

Dankzij onze blijvende investeringen in technologische innovatie is ontzilting vandaag niet langer toekomstmuziek. Dat bewijzen ons waterproductiecentrum in Oostende en het proefproject aan De Ganzepoot in Nieuwpoort.

1982

* * **Lekken opsporen**

Het drinkwaternetwerk van TMVW telt meer dan 11.000 km leidingen. In zo'n groot net is lekken opsporen erg belangrijk om het rendement zo hoog mogelijk te houden. Op de foto zie je hoe een waterlek de Leffingestraat in Oostende blank zette in 1982. Om lekken op te sporen, maken we de laatste jaren ook gebruik van de nieuwste technologieën: satellietbeelden van het aardoppervlak, glasvezelkabels in leidingen en zelfs artificiële intelligentie.

"Je moet het maar doen,
buizen repareren in zo koude dagen!"

Betreft: felicitatiebrief

Geachte mevrouw, mijnheer

“erst en vooral onze beste wensen inzake een goede
gezondheid en functioneringsvreugde voor 2013.

Moge het u alle voor de wind gaen!

Hiermede willen mijn echtgenote en ik de crew felici-
teren die gisteren alhier een grote fuite hersteld
hebben in onze straat.

Met vroom 4 graden en vlijtig werd de klus geklaard.

Beiden de griep hebbend durfden we niet buiten komen,
doch bemerkten hoe onverdroten al die arbeiders hun
taak ter herte namen.

Ok de grote man met donkere huidskleur die met de
spade de klamme , logge aarde wegdeed nsdat de bobcat
de gleuf geopend had.

Met werd donker en vlijtig werd doorgewerkt.

Toen werd het stil...Met was 18.30 uur à 19 uur!

We hadden weer water!

Met men het waarschuwingskaartje niet in de bussen had gedeponcerd
kan vergeven worden, daar dit alleen de
werken had belemmerd.

Je moet het maar doen, buizen repareren
in zo koude dagen!

Nogmaals proficiat aan de gehele crew!

Elenny x Joskeley

13 Felicitatiebrief

* * **Eigen klantendienst**

Door de vrijmaking van de energiemarkt moest water voortaan
afzonderlijk van elektriciteit worden aangerekend. Vanaf
dat moment had ons bedrijf nood aan een eigen callcenter.

Klanten konden sinds 1 juli 2004 terecht bij AquaFoon. De
klantendiensten zoals we die nu kennen, startten in 2005. Begin
2007 richtten we samen met Eandis het callcenter De Stroomlijn
op, vandaag nog steeds het eerstelijns klantencontact.

* * **Verbreiding activiteiten**

Vanaf 2005 zijn drinkwaterbedrijven verantwoordelijk voor de sanering van drinkwater na het gebruik. Voor het gemeentelijke deel koos TMVW ervoor om zelf een saneringsactiviteit uit te bouwen onder de naam AquaRio. Sinds 2006 bieden we het beheer van zwembaden aan. Al snel namen we ook andere sportinfrastructuur in het aanbod op. Sinds 2012 verzilveren we de uitgebreide expertise van onze aankoopdienst in een aankoopcentrale: CREAT.

✦ ✦ AquaDuct

In 2015 tekenden we een overeenkomst met De Watergroep en water-link om de onderlinge levering van drinkwater uit te breiden en te verbeteren: AquaDuct was geboren. Ons uitgebreid transportnet, maar ook onze productie en opslag van water spelen een belangrijke rol. Het waterproductiecentrum (WPC) in Oostende, waar we drinkwater maken van brak water, is sinds 2020 een van onze paradepaardjes. Minstens even indrukwekkend zijn de twee identieke reservoirs in Asse (2019) en hun tweelingbroers in Oostende (2022). Elk van de vier reservoirs heeft een inhoud van 17.500 m³.

waterunie

Allianties

Onze alliantiestrategie neemt verschillende vormen aan. Zo zetten we al langer in op synergie. In 2013 kreeg onze roep naar meer samenwerking een antwoord in de oprichting van SYNDUCTIS. We benutten kansen tot strategische samenwerking bij voorkeur onder bestaande koepelstructuren. Onder de koepel van AquaFlanders bundelen we de krachten met de andere drinkwaterbedrijven en rioolbeheerders om de infrastructuur en het waterbeheer af te stemmen op een nieuwe realiteit waarin periodes van droogte en wateroverlast elkaar afwisselen. We leverden al langer drinkwater aan de gemeente Knokke-Heist. In februari 2022 ondertekenden we een overeenkomst om die dienstverlening uit te breiden. AGSO Knokke-Heist doet voortaan een beroep op onze expertise voor het beheer en de uitbating van de drinkwaterinfrastructuur en netten. Samen gaan we ook na hoe we plaatselijk water kunnen produceren en opslaan. In maart 2022 richtten we samen met De Watergroep de dochteronderneming Waterunie op. Ook hier bundelen we onze kennis en expertise om een antwoord te bieden op de uitdagingen die de klimaatverandering stelt.

* * Innovatie

Technologische innovatie rond water staat hoog op onze agenda. Het proefproject De Ganzepoot, een samenwerking met Aquaduin en De Watergroep, is een belangrijke pijler voor de drie watermaatschappijen om samen een klimaatrobuuste watervoorziening uit te bouwen. Ook het concept 'Aquifer Storage and Recovery' (ASR) is zo'n innovatie. Daarbij stockeren we in de winter, wanneer er een overschot is aan oppervlaktewater en aan productiecapaciteit om daar drinkwater van te maken, dit drinkwater in de ondergrond. We zetten ook in op innovatieve technieken bij de renovatie van drinkwaterleidingen. SIPP ('Spray in Place Pipes') is al getest bij de renovatie van riolen en zetten we nu ook in bij de renovatie van toevoerleidingen. Een belangrijke evolutie voor onze klanten: de uitrol van de digitale watermeter. De massale uitrol is gestart en moet rond zijn tegen 2030.

✦ ✦ **Eeuwfeest op 11 maart 2023**

We vierden ons 100-jarig bestaan met een feest voor alle medewerkers in de Skyhall in Zaventem. We staan paraat om ook de komende eeuw het verschil te maken!

2023

Colofon

Contact

Stropstraat 1, 9000 Gent
09 240 02 11

Algemeen waternummer:
078 35 35 99

Defectennummer water:
078 35 35 88

VU: Marleen Porto-Carrero,
p/a Farys, Stropstraat 1, 9000 Gent

De jaarrekening is digitaal
beschikbaar op aanvraag.

Farys volgt spontaan de regels inzake
'*corporate governance*'. De jaarrapportering
vindt u op de website.

Fotograaf: Christophe Vander Eecken

Lay-out: Billie Bonkers

Stropstraat 1
9000 Gent
078 35 35 99

www.farys.be

